

Årsrapport 2018

Gudbrandsdalsmusea

Gudbrandsdalsmusea AS (GM) er regionmuseum for Gudbrandsdalen.

Vi er ein driftsorganisasjon eigd av dei 9 kommunane i midt- og nord-Gudbrandsdalen saman med eigarselskapa for dei ulike avdelingane

Våre avdelingar og tilsette i 2018 med tilhald i fylgjande kommunar

- Skjåk** Avd. 5a **Opplandsarkivet**, arkivleiar Stein Grjotheim
- Lom** Avd. 10 **Norsk Fjellmuseum og avd. 2 Lom Bygdamuseum og Stavkyrkjesenteret**, avdelingsleiar Thea Grobstok Dalen har i 2018 jobba i ei spesialavtale med Norsk Fjellmuseum, vikar for Lom Bygdamuseum/Stavkyrkjesenteret er Kjersti Strass/Jørgen Hagen.
Samplingsansvarleg gjenstandssamlingar Søren Hald
- Vågå** Avd. 4 **Jutulheimen Bygdamuseum**, avdelingsleiar er Kristin Akslen Hagen, Eirik Haugen er ansvarleg for drift og formidling i Jutulheimen.
Avd. 5c **Opplandsarkivet med avd. 5d folkemusikkarkiv Norddalen**, arkivleiar er Kristin A Hagen, vikarar har vore Trond Ole Haug og Tom Willy Rustad.
- Lesja** Avd. 3a **Lesja Bygdemuseum**, avdelingsleiar Lesja og *marknadsansvarleg* Benedicte F. Furulund, avd. 9 **byggningsvernråd**gjevar Håvard Syse, prosjektmedarbeidar Ellen S Syse.
- Dovre** Avd 5a **Opplandsarkivet**, arkivleiar Ola Tovmo,
Avd. 3b **Einbustugu** avdelingsleiar Ola Tovmo,
- Sel** Avd. 1b **Otta Bergverkssenter**, utstilling i Sel folkebibliotek, avdelingsleiar og regional industriregistrator Kjell R. Voldheim
- Nord-Fron** Avd. 7 **Gudbrandsdal Krigsminnesamling**, avdelingsleiar Per Gunnar Hagelien
Avd. 5f **Opplandsarkivet midt- og sørdalen**, folkemusikkarkivar Tom Willy Rustad
- Sør-Fron** Dale-Gudbrands Gard: avd. 8 **Pilegrimssenter**, avd. 1 c **Oppland fylkes tusenårsstad**, avd. 11 **Gardsbutikk**, avdelingsleiar Hundorp Per Gunnar Hagelien,
Avd, 1a **Administrasjon**, direktør Torveig Dahl
- Ringebu** avd. 6 **Stavkyrkjeutstillinga, Ringebu Prestegard**, avdelingsleiar Per Gunnar Hagelien.
Avd 5f **Opplandsarkivet, midtdalen**, arkivleiar Tom Willy Rustad og arkivassistent/registrator Oddleiv Ringlund, vikar var Kjersti Tidemansen.

For oversyn over alle tilsette i 2018, sjå siste bolk: B Personale.

Styret i 2018 for Gudbrandsdalsmusea AS har vore

Styreleiar

Representant for kommunane Lesja, Dovre, Sel

Representant for kommunane Skjåk, Lom, Vågå

Representant for kom. Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu

Representant for institusjonseigarar

Representant for institusjonseigarar

Representant for dei tilsette

Jan R Rasmussen

Berit E Meiningen, nestleiar

Bård Hanem

Lars Tungen

Signe T. Rolstad

Trond Ole Haug

Benedicte F Furulund

Det har vore 5 (6) styremøte i 2018 og styret har handsama 39 (44) saker. 24. mai 2018 var det ordinær generalforsamling (GF) i museet sine nye lokale i Ullinvsin, Vågå.

Eigarar av driftsselskapet Gudbrandsdalsmusea AS

Lesja kommune	7 aksjar
Dovre kommune	7 aksjar
Skjåk kommune	7 aksjar
Lom kommune	7 aksjar
Sel kommune	7 aksjar
Vågå kommune	7 aksjar
Nord-Fron kommune	7 aksjar
Sør-Fron kommune	7 aksjar
Ringebu kommune	7 aksjar
Lesja Bygdemuseum v/eigarstiftinga	5 aksjar
Lom Bygdamuseum v/Lom kommune	5 aksjar
Vågå Bygdamuseum v/Vågå historielag	5 aksjar
Stiftelsen Norsk Fjellmuseum	5 aksjar
Senter for Bygdekultur v/Norsk Kulturarv	4 aksjar
Stiftinga Gudbrandsdal Krigsminnesamling	5 aksjar
Stiftelsen Ringebu Prestegard	4 aksjar
Styret disponerer (passive aksjar)	4 aksjar
Sum	<u>100 aksjar</u>

Innhald i årsrapporten

Dette er ein ganske detaljert årsrapport over den totale verksemda ved museet.

I tillegg er det ei eiga årsmelding for styret i Gudbrandsdalsmusea AS.

0	Oversyn over avdelingar, tilsette, styret og eigarane	2
A	Generell årsrapport for museet i 2018	4
1	Fornyning, samfunnsoppdrag	4
2	Forvaltning: bygningar, arkiv, gjenstandar	9
3	Forskning, dokumentasjon	17
4	Formidling og målgrupper	17
5	Integrering og mangfald	23
6	Universell utforming	25
7	Likestilling	26
8	Immateriell kulturarv	27
9	Nettverk vi er med i	28
	Årsmelding avd. 8, Pilegrimssenteret	28
B	Personale 2018	29

Styrelisar Jan Reinert Rasmussen ynskja velkomen til 10-års jubileumsmarkering i Sundstugu i Jutulheimen 21. september 2018.

A Generell årsrapport for museet 2018

1 Fornyning, samfunnsoppdrag

Felles

Gudbrandsdalsmusea var i 2018 med på mange større og mindre utviklingsprosjekt initiert av og eller i samarbeid med andre aktørar.

- Utviklingsprosjekt Ullinsvin (Vågå), vidareføring av masterplanen, Vågå kommune
- Stavkyrkjearbeid (heimeside Ringebru stavkyrkje og prestegard, revitalisering av utstillinga i Ringebru prestegard)
- Utbygging av låven i Ringebru prestegard og utviklingsplan
- Pilegrimsleden, nasjonalt og internasjonalt
- Utviklingsarbeid av pilegrimsleden, marknadsføring og infrastruktur (regionalt, nasjonalt)
- Langtidsplan for Pilegrimsleden, nasjonalt oppnemnt av KUD.
- Kunst langs Pilegrimsleden –Tankeplasseprosjektet i 3 kommunar regionalt
- Gjennomføre flytting til Ullinsvin (Vågå) i februar - april 2018
- Prosjektering av magasin og utstillingshall i Vågå saman med Vågå historielag/Vågå kommune
- Utgravingar over Slådalen, KHM UiO,
- Samarbeid med Visit Lillehammer og Nasjonalparkriket om profilering
- Villreinen som verdsarv (regionalt og nasjonalt)
- Utvikle og spisse reiselivstilbodet vårt
- Revitalisering av basisutstillingar Gudbrandsdal Krigsminnesamling v/venelaget
- Sagflaten, verne- og utviklingstiltak, Nord-Sel
- Forprosjekt skilting og formidling Nordherad, Vågå
- Kommunale kulturminneplanar, Vågå, Sel, Lesja, Ringebru, Nord-Fron, Sør-Fron og Gausdal
- Avslutta Significance - eit prosjekt for å betre gjenstandsregistreringane og verddivurdering
- Avslutta fotobeveringsprosjekt DNT Norsk Fjellmuseum
- 2021-jubileet Hundorp med planlegging i styringsgruppa; Sør-Fron kommune og OFK
- Oppstart og gjennomføring Villreinløypa, Miljødirektoratet, verdiskapingsprosjekt
- Forprosjekt Kongevegen over Dovrefjell, overgang til hovudprosjekt
- Ferdigstilling av utstillinga Bergtatt, Norsk Fjellmuseum, Lom
- Barnerebus i Bergtatt, Norsk Fjellmuseum.
- Gudbrandsdalsseminaret 2018 vart arrangert siste onsdag i januar, tema var Kven eig naturressursane?.

Vi har drøfta i staben, i styret og med eigarane at vi ikkje kan gå inn med fast drift i nye prosjekt/avdelingar utan at dette er teke opp på prinsipielt nivå med eigarane – og at det er friske driftsmidlar.

Marknadsføring

Digital marknadsføring er viktig for museet, og vi søker konstant fornying. Gjennom året hadde vi **7 994** (2017: 9 408) unike besøkende og **16 295** (25 056) sidevisninger. Heimesidene vert nytta til å spreie fast informasjon, artiklar og arrangement. I kommunikasjon med publikum nyttar museet facebook (FB), vi har 5 ulike facebook-sider, med **2 713** fylgjarar.

Vi har ein veldig god museumsbutikk ved Lesja bygdemuseum der vi sel mange lokale produkt og driv mykje profilering og formidling til alle gjennom året.

Museet informerer ved bruk av egne «postkort» og brosjyre for kvar avdeling, noko som gjer det enklare med fornying og utskifting av informasjon. Jubileumssesongen 2018 vart markert med Museumsstafett, og museet distribuerte for fyste gong materiell til alle husstandar i medlemskommunane. Brosjyrane kunne og nyttast som billett til jubileumsarrangementa.

I anna marknadsføring nyttast det digitale kanalar, ofte i samarbeid med destinasjonsselskapa Nasjonalparkriket og Visit Lillehammer.

Gjennom avdeling 8/Pilegrimssenteret vert museet marknadsført i ulike type kanalar, også internasjonalt.

Avdeling 1b Otta bergverksenter

Utstillinga i Otta bergverkssenter er lokalisert saman med Sel folkebibliotek og er prega av alder og utdatert utstillingsteknologi. I samråd med Sel kommune har vi venta på ei avklaring om eventuelle nye lokalitetar for utstillinga. Det er nå bestemt at ho skal vera i same lokala som før, og arbeidet med revitalisering av utstillinga er under arbeid og vil halde fram i 2019. Skjøtsel, nye skilt og oppgradering av kulturstigen på kulturminneområdet Rustgruvene er i hovudsak gjennomført i 2018.

Avdeling 2 Lom bygdemuseum og Lom stavkyrkjesenter

Formidling av vatningskulturen er ein sentral del av museet si verksemd. Anlegget på museet, som kom på plass i 2015, viser korleis systemet var bygd opp, og vi kan demonstrere dei gamle måtane å vatne på. Vatning er tema for fleire skuleopplegg. I sesongen 2018 var det mykje anleggsarbeid på veggen utanfor museet, med avgrensa tilkomst til museet. Opningstider og tilbod vart derfor noko innskrenka.

Ved å legge til rette med leikeplass, aktiv skuleformidling og husdyr på museet, har vi satsa på å nå målgruppa barn og unge. Vi har og hatt fokus på å nå lokalbefolkninga.

Avdelinga har tidlegare vore med i eit nasjonalt prosjekt kalla Significance, i regi av Haugalandsmuseene. Her har ein gjort ei kvalitativ vurdering av ein del av samlinga etter Olav Aukrust. Vi fekk midlar til eit eige prosjekt av Norsk Kulturråd som bygger på desse erfaringane og den same metodikken. Arbeidet med Significance vart avslutta våren 2018, men registrering av gjenstandar frå samlinga har halde fram heile hausten.

Det er ikkje gjort særlege endringar ved Lom stavkyrkjesenter i 2018, men vi ser at besøkstalet er godt også i år. Resultat frå ROS-analysen er integrert som tiltak i museet sin sikringsplan, men vi har foreløpig ikkje midlar til gjennomføring av desse.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Lesja bygdemuseum ynskjer å vera ein møteplass og arbeidsplass for lokale og tilreisande i bygda. Dette gjer vi gjennom arrangement, næringstilbod og formidling. Det vart tilsett 2 nye personar på engasjement ved avdelinga i 2018, i tillegg vart to engasjement vidareført frå 2017.

I 2018 vart det sett i gang arbeid med å utarbeide nye skilt og informasjonstavler til heile avdelinga. Arbeidet er gjort for å gjere drift og formidling meir profesjonell. Arbeidet skal ferdigstillast sommaren 2019.

I arbeidet med fornying av utstillinga om 2. verdskrig til markeringa i 2020

reiv vi montre og fjerna alle gjenstandar. Det vart lagt nytt golv, alle veggar vart mala og nytt ljøs montert. Ei mellombels utstilling med foto tekne av tyske soldatar under krigen i Lesja og Dovre vart satt opp.

Tunstugu kafé haldt fram med sitt gode arbeid. Vi har nå gode innarbeidde tilbod om servering knytt til minnesamvær og selskap. I tillegg til kokk Rita Rytviken vart det tilsett serveringshjelp. Tilbodet er godt nytta av lokalbefolkninga og dekker eit behov i bygda. Vi heldt fram med servering på 17-mai, noko som var godt besøkt og gav ei ekstra inntekt til museet.

I 2018 var fyste året cruisenettverket som avdelinga er medlem av, selde turar kommersielt. Vi selde om lag 200 turar og fekk gode tilbakemeldingar.

Over avdelingsleiar Benedicte F Furulund orienterer i utstillinga Villreinjegarane kjem, under frå open dag på massefangstanlegget over Slådalen.

Utfordringa knytt til å selja turar er å dekke inn tapet ved uselde bilettar på kvar tur. I år gjekk vi i null, noko vi er godt nøgde med.

Knytt til prosjektet Villrein som verdiskapar vart det gjennomført fleire nye tiltak for å formidle historia om villrein og villreinfangst. Det vart mellom anna gjennomført open dag og skule-formidling på «Verket massefangst anlegg», i randsona til Reinheimen nasjonalpark.

I samarbeid med Lesja historielag har det vore gjennomført «kveldsseto» ved Lesja bygdemuseum. Dette er ein møteplass for historieinteresserte i bygda, der en har eit kort foredrag og gode samtalar rundt peisen.

Avdeling 4. Jutulheimen bygdamuseum

Vi jobbar jamt med å vera ein inkluderande møtestad for alle og vera ein synleg kulturaktør i lokalsamfunnet. I 2018 har det vore god kontakt mellom Jutulheimen og ulike lokale aktørar. Det har vore varierte aktivitetar som har møtt ulike aldersgrupper og interessegrupper. Vi har hatt arrangement både for barnehagen og Vågåheimen. Også vaksenopplæringa, grøn omsorg og andre har vi god kontakt med. Saman med Vågå historielag er det kveldsseto kvar månad. Og sjølve har vi dugurdstreff med gamal mat og «historietime» ein gong i månaden.

Ved å ha fast registreringspersonale i Jutulheimen heile året har vi fått betre kontakt med brukarane og hatt betre service ved arrangement, utleige, formidling etc.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivet i Skjåk vil vere ein viktig aktør i lokalsamfunnet. Vi har arkivleiar i 20 % stilling og i tillegg friviljuge frå Skjåk historielag og andre. Intensjonane er oppfylte ved å ha kontakt med brukarar på ulike nivå og i ulike samanhengar. Vi har hatt kontakt med skular, interesserte smågrupper og enkeltpersonar og gjennomført presentasjonar av innsamla materiale.

Det har vore eit nært samarbeid med forfattarar av historiske publikasjonar og bøker. Vi ser samarbeid med kommune samt lag og organisasjonar som svært viktig. Ved kontakt med brukarar av kjeldestoff har vi informert dei om kjeldekritikk og val av kjelder som er tilpassa den enkelte brukar sitt behov.

Vi ser det og som viktig å vise til arkivmateriale og digitaliserte kjelder i andre institusjonar og via heimesidene til Skjåk kommune, Skjåk folkebibliotek og Skjåk Historielag.

I 2014 inngjekk vi eit samarbeid med Skjåkheimen om utstillingar og digital presentasjon av fotomateriale til glede for bebuarane og besøkande der. Dette

arbeidet har halde fram også sist år. Denne institusjonen har fri tilgang til vårt fotomateriale. Det same gjeld lokalavisa Fjuken som ofte brukar arkivstoff i artiklar.

Vår primære oppgåve er innsamling av ulike typar arkivmateriale. Til nå har det vore arkiv frå verksemder, privatarkiv, gardsarkiv, lag og organisasjonar og historiske bilete. Dessutan har vi lagt vekt på formidling, ivaretaking og sikring av eigne databaser og registreringar og det fysiske arkivet.

Vår samlokalisering med Skjåk Historielag og folkebiblioteket i kommunehuset gjev stor synergieffekt for lokalsamfunnet, da vår kompetanse og våre kjelder blir lettare å bruke i det daglege. Vi kan spele på både bibliotekfaglege og arkivfaglege ressursar.

Avdeling 5B: Opplandsarkivet Dombås

Arkivavdelinga er eit viktig knutepunkt i det lokalhistoriske arbeidet i Dovre og Lesja. Vi er samarbeidspartnar med historielag og andre aktørar innan bevaring av lokalhistorisk materiale, og i 2018 har det vore eit nært samarbeid med Dovre historielag i arbeidet med registrering av gamle buer og burestar i kommunen. For 2019 er det planlagt eit tilsvarande samarbeid med Lesja historielag.

Avdelinga har arkivleiar i 50 % stilling, og nært samarbeid med Dovre folkebibliotek som vi deler lokale med på Dombås. Lokalet ligg svært sentralt på Dombås. Det er på bakkeplan og lett tilgjengeleg for alle brukargrupper. I løpet av året har det vore eit jamt tilsig av nye arkiv (ca. 3 x så mange som dei føregåande åra), medan fotoinnsamlingsarbeidet i Dovre har vore litt avventande i året som gjekk.

Avdeling 5C: Opplandsarkivet Vågå

Gjennom året har vi samla inn arkiv og søkt etter kunnskap knytt til dei. Trond-Ole Haug har vore vikar for Kristin Hagen nesten heile 2018. Dette gjorde at innkomne arkiv har vorte godt mottekne, men ikkje Asta-registrert.

Innsamla materiale i 2018 stammar frå private så vel som lag og foreiningar. Noko er heilt nye arkiv, medan andre delar er tillegg til arkiv vi har frå før. Alt har blitt sett på som viktige kjelder for å skape eit mangfaldig bilete av folk og samfunn i vårt lokalsamfunn og vår region.

Etter flyttinga vart arbeidsstaden vår Ullinsvin i Vågå, med kontor, bibliotek/lesesal og magasin, samt samlokalisering med folkemusikkarkivet og kontor for Jutulheimen.

Dei besøkjande kjem frå lokalmiljøet i og rundt Vågå, men vi har og ein del som kjem langvegsfrå. Ein del kjem for slektsgransking, men ein del er og ute etter materiale frå dei mange privatarkiva.

Det er positivt at arkiva våre stadig blir meir etterspurte. At materiale blir teke vare på er vel og bra, men at det faktisk er nokon som har nytte av det, gjer at vårt arbeid blir meiningsfylt. Vi vil vere synlige og attraktive.

Vi ynskjer å vere ein viktig aktør for ei mangfaldig målgruppe, med formidling av eit breitt og spennande arkivmateriale.

Avdeling 5D: Folkemusikkarkivet for Nord-Gudbrandsdal

Ved arkivet er det ei stilling på ca. 25%. Tom Willy Rustad var vikar for Kristin Hagen februar-oktober 2018. Geir Thorud er tilsett i ei periode for å digitalisere gamle opptak.

Vi ynskjer å spela på lag med alle innan dette interessefeltet, både som samarbeidspart, rådgjevar og liknande. Ein stor del av fyste halvår av 2018 gjekk med på flytting og koma seg i orden i Ullinsvin.

Folkemusikkarkivar Tom Willy Rustad spelar og fortok under jubileumsmiddag i Jutulheimen 21, september 2019

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet i midt- og sørdalen

Ved arkivet er det ei 30 % fast stilling som arkivar. Tom Willy Rustad kombinerer det med ei fast stilling lærar på landslina for folkemusikk ved Vinstra vgs. Det har vore ein ny offensiv for folkemusikkarbeidet etter at vi kom i nye lokale, samlokalisert med landslina for folkemusikk på Vinstra vgs.. Materialet er nå tilgjengeleg på ein annan måte, og vi når yngre målgrupper, i tillegg til kontakta med dei aktive folkemusikkmiljøa i sør- og midtdalen. Det er gjort fleire viktige intervju av folkemusikk- og danseutøvarar. Tre av informantane døydde same året, så det var i siste liten!

Gudbrandsdalen har ein rik og særeigen tradisjon med å byggje bygdefløyter. Disse skil seg frå fløytetradisjonen elles i landet (Sjøfløyte). Vi har gått i fotspora til folkeminnesamlaren Leif Løchen og funne fleire reiskapar brukt til å lage fløyter. Dei er frå Letrudfamilien i Nord-Fron. Vi ynskjer også å filme Semon Åseng

frå Heidal som er den siste bygdefløytemakaren i Noreg, og skrive ein artikkel om det.

Vi har også vore sentrale i arbeidet med boka som Aksdal og Kværne skriv om Langeleikar i Noreg. Vi har funne langeleikar i Sør-Fron og Kvikne som ikkje har vore kjende før. Det er usikkert når boka kjem ut.

Det har vore eit spennande samarbeid med Eirik Haugen i Vågå, for å velje ut instrument som skulle stå på utstilling i Jutulheimen.

I 2019 er det 100 år sidan Oddvar Nygaard frå Hundorp vart fødd. Det skal markerast med fleire arrangement i løpet av året. Rasmus Stauri og folkemusikkarkivaren legg siste handa på verket på ei notebok med 100 av Nygaards komposisjonar. Originalane finst her på folkemusikkarkivet. Det vert utgjeve på Musikkhuset Forlag i Oslo.

Det er også arbeidd med ein artikkel om den fyrste organisten i Sør-Fron kyrkje, Ole Olsen Koppang. Den artikkelen kjem i Fronsbygdin 2019. Elevane på Folkemusikklinja på Vinstra er med på å samlar inn folkemusikk frå sine heimetrakter, og lærer arkivstatistikk og bevaring av lyd- og skriftmaterialet.

Avdeling 5F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Arkivet fekk fast opningstid for publikum hausten 2017 kvar onsdag, og elles etter avtale. I samarbeid med Ringebu historielag har det vore arrangert slektsforskningskveldar i Innovasjonssenteret med mange deltakarar. Interesserte grupper har fått omvising og informasjon om Midtdalsarkivet.

Arkivet vart etablert hausten 2016. Arbeidet starta opp med overføring av arkiva frå Midtdalskommunane frå Maihaugen, og å ta i bruk dei nye lokala og magasina i kjellaren. Det er eit breitt utval arkiv etter bedrifter, organisasjonar, lag, gardar og personar. Sjølv om mange av arkiva ikkje er ordna, arbeider ein med å organisere eit mest mogleg brukarvenleg arkiv for alle interesserte. Målet i etableringsfasen er å få oversikt over arkiva, for seinare å kunne starte arbeidet med finordning og registrering i databasen Asta.

Arbeidet med å danne nettverk med historielag og andre aktuelle samarbeidspartnarar har også pågått, og dette vil halde fram kontinuerleg for å skape aktivitetar og arrangement i og rundt arkivet.

Avdelinga har arkivleiar i 50 % stilling. Vikar har fungert i 60 % stilling frå slutten av september. Arkivet har kontor og studierom i andre etasje i Innovasjonssenteret. Magasin, arbeidsrom, lager og reingjeringsrom i kjellaren vart innreia og tekne i bruk i 2017.

Arbeid med sikring av arkivet og sikringsrutinar vart starta i 2017, og hadde prioritet i 2018. I oktober vart Oddleiv Ringlund fast tilsett som arkivar i 60 % stilling

og Tom W. Rustad som arkivleiar i 20 %. Ringlund er no nesten ferdig med skanning og registrering av DNT sine bileter. Dei er registrert i Primus. Kjersti Tidemandsen var vikar for Hilde Eggen til sept. 2018.

Det vart gjort eit stort arbeid med å registrere boksamlinga frå blant andre Gudbrandsdal Historielag og andre arkiv som er overførte frå Maihaugen. Ringlund og Rustad fått opplæring i Asta, og byrjar nå å registrere og ordne alt materialet.

Det viser seg at mykje av arkivet frå Per Gynt inneheld dokumentasjon i ulike utdaterte audiovisuelt format. Det må prioriterast å digitalisere dette.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Erik Åge Flyen monterer ny utstilling om Ringebu prestegard og hagen.

Avdelinga har i samarbeid med Stiftelsen Ringebu Prestegard formidla relevante tema og utstilling i samband med bla. den kulturelle skulesekken. Utstillinga når eit breitt publikum. GM har eit godt samarbeid med stiftinga og Ringebu Kommune. Arbeidet med å utvikle utstillinga og området rundt Prestegarden held fram i 2019, og Gudbrandsdalsmusea skal vera ein pådrivar. Utstillinga hadde i 2018 vel 6000 besøkande. Berre ca. ein tredjedel av dei besøkande løyste billett.

Direktør og avdelingsleiar saman med ei arbeidsgruppe har og i 2018 delteke i utviklingsarbeidet av Ringebu stavkyrkje og Prestegard. Avdelingsleiar har delteke i arbeidet med ei ny digital plattform for Ringebu stavkyrkje og prestegard.

Bemanning: 10 % fast som avdelingsleiar, som og er senterleiar for Pilegrimssenteret. I stor grad har og direktøren vore involvert, samt arkivansvarleg for Midtdalsarkivet.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga har i 2018 hatt skuleformidling og fleire gruppebesøk med omvising. Venegruppa, stiftinga og GM har frå 2018 halde fram med arbeidet med revitalisering av utstillingane, og for sommaren 2018 vart ei ny temautstilling opna, Mørebataljonen. Det er venneforeninga som har alt ansvar for marknadsføring, men avdelinga har og marknadsføring gjennom Visit Lillehammer.

Ein manglar framleis juridiske avtaler med eigar for fleire gjenstandar. Eigarstiftinga har ikkje teke avgjerse om kva ein skal gjera vidare med det. Magasintilhøva er som i 2014; det vil seia ikkje plass til fleire gjenstandar. Tilveksten av gjenstandar har vore stor, og det er eit etterslep på registrering, det vil bli teke tak i 2019.

I 2018 hadde Gudbrandsdal Krigsminnesamling ei auke i talet på besøkande..

Bemanning: 10 % avdelingsleiar, kombinert med direktør i enkelte saker, samt ein person i engasjement frå juni til august.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Avdelinga har som ein del av pilegrimssatsinga eit mandat gjeve gjennom tildelingsbrev frå NPS. Ein syner difor til eigen rapport som ligg sist i denne årsrapporten. Det er ein auke i talet på vandrarar, og Pilegrimsleden får stor merksemd både nasjonalt og internasjonalt. Pilegrimssenteret har i 2018 vore sterkt involvert i EU prosjektet Green pilgrimage, langtidsplan for Pilegrimsleden 2017 -2037 og fleire Innovasjon Norge prosjekt.

Avdeling 9. Bygningsvernrådsgjevar

I kommunane Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, Sel, Dovre, Lesja, Vågå, Lom og Skjåk prioriterer vi brukarar av tenesta, private eigarar og handverkarar. Pågangen er såpass stor at det blir ikkje tid til uoppfordra oppsøkande arbeid. Arbeid utover rådgjeving, tilsv. ca 1 dagsverk, kan fakturerast etter avtale. Vel 75 eigarar er besøkt.

Vi har hatt ekstra fokus på å bidra til ferdigstilling av prosjekt som har fått tilskot, slik at restansane blir halde nede. Det er ofte vanskeleg å få gjennomført alt arbeid i løpet av fyrste tilskotsåret. Det skal finansierast fullt ut, materialar må skaffast og bearbeidast, og handverkar må ha kapasitet. I år har det ikkje vore mykje ledig kapasitet blant restaureringshandverkerane.

Oppfølging av prosjekt som har fått tilskot er ei ekstrateneste. Noko som er bra for alle partar, ved at ein sikrar god fagleg gjennomføring og held trykket for å få kontinuitet i arbeidet. Eigar er i mange tilfelle overlaten til seg sjølv etter å ha

motteke tilskot. I mange tilfelle er det avgjerande å følgje opp. Rapportering inngår i oppfølgingsarbeidet.

Det er godt samarbeid med både kommunar, fylkeskommune og Kulturminnefondet. Rådgjeving og hjelp med søknad er i stor grad arbeid innanfor dagsverket.

Fakturert arbeid

- 4 bygningar i privat eige er undersøkt med dendrokronologisk meode. GM har teke prøvene og sendt inn til analyse.
- GM har leia restaureringsarbeidet på Sagflaten kleberanlegg på Sel.

Arbeid som antikvarisk ansvarleg for museumsanlegga

Bygningsvernrådsgjevar er også ansvarleg for antikvarisk arbeid ved museumsavdelingane, oppfølging av tilstand og gjennomføring av vedlikehaldsarbeid. Nokre gonger gjer han jobben sjølv, andre gonger er han arbeidsleiar for innleigde handverkarar.

I 2018 har det ikkje vore noko større prosjekt på dei antikvariske bygningane.

- Mindre arbeid med utstillingar på Lesja.

- I Vågå var fokus på flytting av kontor og arkiv inn i nytt tilbygg.

- I Lom har kommunen hatt eit større arbeid med ombygging av vegen forbi museumsområdet. Det vert omlegging til einvegskøyring.

Arbeid i nettverk med bygningsvernrådsgjevarane og fylkeskommunen går jamt med møte rundt om i fylket. Det var 3 møte i 2018.

Frå tunet i Presthaugen, Lom, under museumsstafetten i sommar.

Avdeling 10. Norsk fjellmuseum

Spesialavtala med Norsk Fjellmuseum om «lån» av vår avdelingsleiar i Lom, Thea G Dalen heldt fram ut 2018 og vidare i 2019. Vi får refundert 50 % av personalutgiftene og kan såleis leige inn vikar til Presthaugen og stavkyrjesenteret. Etter fleire år med finansiering og planlegging av ny hovudutstilling og eit lite «vitensenter» i tidlegare auditorium vart utstillinga BERGTATT og mini-vitensenteret FJELLVITEN høgtideleg opna 16. juni av miljøvernminister Ola Elvestuen. Den nye utstillinga har fått mykje merksemd og markerer slutten på eit langt utviklingsprosjekt.

Med midlar frå Norsk Kulturråd har vi i 2018 halde fram arbeidet med å

Over er eit av dei skanna handkolorerte fotografia i DNT/Gunnar Raabe si samling

digitalisere historiske fotografi frå DNT-samlinga som museet forvaltar. Det vart sendt sluttrapport før jul.

Hausten har gått med til drift og vidareutvikling av det flotte anlegget vi etter kvart har fått. I tillegg har vi drifta mange prosjekt, både egne og på oppdrag frå andre. Kvar månad har vi hatt arrangementet «torsdagskveld på Norsk fjellsenter», foredrag med tema innan klima, naturforvaltning og kulturhistorie knytt til fjellet. Vi arrangerte også Lom skifestival for fjerde gong i november, ein populær start på skisesongen med både fagleg og sosialt påfyll.

I andre etasje har vi utstillinga «Zoologisk samling» som viser utstoppa fuglar og dyr frå Reinheimen nasjonalpark og frå Årsjo naturreservat. Her får vi vist fram den flotte samlinga som museet fekk som gåve frå Jomar Torkveen. I galleriet hadde vi dette året to måleriutstillingar, ei av Ingrid Berge Reimers og ei av Olav Harald Ulstein.

Besøkscenteret opna i midten av mai, men grunna utstillingsbygging hadde vi ikkje noko tilbod før i midten av juni. Frå juni - oktober har vi halde ope kvar dag, med lange opningstider i juli-august. Frå oktober til jul har vi halde ope frå måndag – fredag kvar veke, samt nokre helger. Det har vore ei auke i trafikken i besøkscenteret og i museet i forhold til i 2017, det til tross for at sommarsesongen vart ein måned kortare enn vanleg.

Avdeling 11. Gardsbutikk Dale-Gudbrands Gard

Gardsbutikken/Tusenårstaden har i 2018 hatt fokus på informasjon om garden og pilegrimsleden og profilering og sal av lokale produkt, inkl. lokalhistorisk litteratur. Avdelinga har sikra det daglege tilbodet til alle som kjem innom når avdelingsleiar for Pilegrimssenteret har vore ute i feltarbeid. Gardsbutikken har og ansvaret for overnatting på Pilegrimssenter Dale-Gudbrand.

Gjennom samarbeid med OFK har avdelinga fått arbeidd med informasjons-skilt for formidling av historia og kulturminna på Tusenårsstaden. Omsettinga på avdelinga har auka. Talet på besøkande hadde i 2018 ei auke i talet på pilegrimar og ein liten auke i talet på turistar.

Sør-Fron kommune starta i 2016 eit forprosjekt med sikte på eit omfattande jubileum i 2021. Ein er no i gang med hovudprosjektet, og direktøren sit i styringsgruppa..

Bemanning: Avdelingsleiar for Gardsbutikken er senterleiar for Pilegrimssenteret. Gardsbutikken er bemanna av ein somartilsett og andre med kontor i bygningen. Registrator og direktør, som og er lokalisert til same staden, er reserve.

2 Forvaltning: bygningar, arkiv, gjenstandar

Vi har i 2018 gjennomført interne fagsamlingar med fokus på samordning av registreringer (ASTA (arkiv), Primus-foto og Primus-gjenstand) for arkiv og samlingsforvaltning, og utvikling av felles rutinar for inntak til magasinering. Dette har vore ein inkluderande prosess med dei som jobbar med desse oppgåvene og avdelingsleiarar.

I samband med bygging av nytt magasin i Ullinsvin for Vågå og Lom, har det vore mykje samarbeid og planlegging med Vågå historielag. Det har vore ein felles studietur til magasina ved Valdres Folkemuseum (arkiv, tekstil, instrument, foto, og allment kulturhistorisk materiale).

Sikring

Sikringsplan 2017-2022 vart godkjend av styret 2017. Museet har i 2018 ikkje fått ekstern finansiering for planlagde tiltak ved avdelingane. Det som er gjennomført, er tiltak som ikkje kravde store investeringar.

Revisjon av framdriftsplanar for brannsikring

Revisjon er utført for arkiva i Skjåk og Dovre. Revisjon for Lesja BM, Jutulheimen, Lom BM, Gudbrandsdal krigsminnesamling er utsett til primo 2019. Rutinar er etablert og gjennomført i Midtdals-arkivet.

Samlingsansvarleg har i samarbeid med avdelingsleiarar og representantar for eigarar utført kontroll av sikringsforholda og revisjon av framdriftsplanar for brann og tjuveri ved Lom BM, Jutulheimen, arkiva i Vågå, Dovre og Skjåk, og Gudbrandsdal krigsminnesamling.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Otta bergverkssenter forvaltar Kulturminneområdet Rustgruvene. Dette er ein kulturstig som vart etablert av Sel kommune i 2009. Stigen går gjennom området med 1600-tals gruvene etter Sel koparverk. Nye informasjonstavler fortel om dei ulike objekta ved gruvene. Andre kulturminne etter stigen er veteplass, dyregraver og gamle vegfar. Avdelingsleiar er ansvarleg for skjøtselsplanen for området.

I tillegg har Otta bergverkssenter eit gjenstandsmagasin i Sel rådhus, Otta. Magasinet er i dag ferdig renoverert og fullt utstyrt med reolar og fotoutstyr. Arbeidet med lokalet var eit spleiselag mellom Sel kommune og Gudbrandsdalsmusea. Magasinet inneheld for det meste gjenstandar knytt til bergverk og industri.

Avdelingsleiar og registrator arbeider med eit dokumentasjonsprogram der minner etter bergverk og steinindustrien blir registrert og dokumentert.

Verneprosjektet for klebersteinsanlegget på Sagflaten har halde fram i 2018, og det er utført eit stort arbeid både med innleigd hjelp og dugnadsarbeid. Arbeid med finansiering går føre seg fortløpande.

Avdeling 2. Lom Bygdamuseum og Lom Stavkyrkjesenter

Lom bygdamuseum forvaltar til saman 22 antikvariske bygningar. Vedlikeholdsplanen for alle bygningane blir brukt gjennom året for å prioritere og fylgje opp enkelthus. Det som er mest kritisk blir prioritert fyrst.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Lesja bygdemuseum har 11 antikvariske hus og ei rikhaldig samling kulturhistoriske gjenstandar. I 2018 vart Fargeriet prioritert, og eldstaden vart satt i stand slik at han kan nyttast til formidling av historia med bruk av trykkblokker og farging av tekstil, garn og klede. Alle husa ved avdelinga vert nytta til formidling, og i eldehuset er det til dømes vedfyrt takke og svartomn som blir brukt til bakst.

Dei nye magasina vart tekne i bruk, med unntak av fotomagasinet. Ved flyttinga av tekstila til tekstilmagasinet vart registreringane knytt til gjenstandane gått gjennom, og oppbevaring kontrollert og endra der det var behov. Friviljuge vart nytta som ekstern kompetanse når det galdt lokal tekstiltradisjon. Arbeidet vil halda fram i 2019. Lesja bygdemuseum tek i mot nye gjenstandar fortløpande.

Avdeling 4. Jutulheimen bygdamuseum

Til venstre er utsyn mot Mo-om frå søre glaset i Sundstugu. Rett utanfor har museet åker med vekslende avling, i 2018 var det lin-åker. Ein ser på fotografiet at det veks att med større tre som stsender fr utsikta frå Jutulheimen.

I Jutulheimen bygdamuseum forvaltar vi til saman 10 antikvariske hus.

Sundstugu og Øyastugu er brukt både til utleige og utstillingar. Det er også utstillingar på stalltrev og stabbur. Små tiltak har vore gjort, bl.a. skifting av takrenner, og fjerning av tre og busker som sto tett innpå husa.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

I 2018 har arkivleiaren hatt ei fast stilling på 20 %. Dessutan har vi som i tidlegare år hatt ein fast frivillig medarbeidar i Sylfest Lykre. Tore J. Odden har i periodar arbeidd med innlegging av kyrkjebøkene i Augustus. Det same har Svein Wasæther. Hans Skamsar har hjulpet oss med skanning av bilete vi har fått inn over fleire år. Ei gruppe pensjonistar har møtt kvarandre ein dag kvar veke der dei har arbeidd med namning og datering av innsamla bilete.

I samarbeid med folkebiblioteket har vi ei ordning som gjer at brukarar har hatt tilgang til litteratur, dataregistreringar og kopiar av fotosamlinga utanom arkivet si opningstid. Arkivet si opningstid har vore tysdagar frå kl. 08.00 til 15.30, og til andre tidspunkt etter avtale. Det har vore 345 registrerte gjestar.

3.2.1 Planarbeid, samling og tilvekst

Avdelinga forvaltar pr. 31.12.2018 eit historisk fotoarkiv på 16 420 bilete. Sist år har vi hatt ein tilvekst på 647 foto. Ein del av dette har lege i tidlegare innkomne arkiv. Av den totale samlinga er 13665 registrert i Primus.

Innlegging av bileta i Primus er i gang. Det er totalt lagt inn 4217 bilete. Dette arbeidet er godt motteke. Brukarane er tilfredse, og det kjem stadig inn korrigeringar og tilleggsinformasjon til bileta. Namning og datering av innkomne bilete vart prioritert også dette året. Dette arbeidet må gjerast nå før våre informantar blir borte.

Det har vore arbeidd kontinuerleg med aktiv innsamling av nye arkiv og tillegg til tidlegare innkomne arkiv, som vi visste var å finne. I 2018 er det registrert 4 nye arkiv samt 5 tillegg til eldre arkiv. Dette utgjer om lag 2 hyllemeter.

Nye arkiv 2018

OANS 00158	2/2018	Skjåk Elektrisitetsverk
OANS 00159	4/2018	Doro Heyerdahl
OANS 00160	6/2018	Vern Øvre Otta
OANS 00161	9/2018	Skjåk sjakkklubb

Arkiv tillegg 2018

OANS 00108	1/2018	Sør-Kvåle
OANS 00003	3/2018	Skjåk Historielag

OANS 00126	5/2018	Tea Kummen
OANS 00126	7/2018	Tea Kummen
OANS 00143	8/2018	Speidarleiren i Skjåk 1949

I tillegg har det dei siste åra kome inn store samlingar av lydband, film og video som ikkje er aksjesjonsført ferdig. Det fanst og ein del materiale i tidlegare innkomne arkiv som vi ikkje har hatt full oversikt over. Dette materialet er no for ein stor del registrert, og resultatet viser så langt 186 lydfestingar i ulike format og 116 filmrullar/video. Det meste her er 8 mm, men og ein del 16 mm film. Lydfestingane har ei avspelingstid på ca 155 timar, og filmmaterialet ca 13 timar. I hovudsak er mykje av materialet lokale opptak, men og ein del frå andre område. Særleg dette siste materialet må vi sjå nærare på for å få klårare fram innhaldet.

For å lette innsynet og få betre oversyn over materialet har vi registrert nesten alle opptaka i Excel med opplysningar om dei enkelte lyd- og filmfestingane. Her går det fram kva for arkiv dei enkelte lyd og filmfestingane tilhøyrer, kven som har gjort opptaka, emneområde, lengde og nøyaktig datering og plassering i arkivet. Vi har så vidt kome i gang med forsøk på digitalisering av lyd og filmmateriale.

Skjåk kommune har deponert Widerøe sine flyfoto frå 1963 på Fylkesarkivet på Lillehammer som har skanna dei originale negativa.. Desse er lagt ut på nettet og Skjåk Historielag og arkivet har gått igjennom registreringane, oppdatert og korrigert informasjonen.

3.2.2 Bevaring og sikring

Arkivet sine samlingar er magasinert i brannsikkert magasin i Skåk kommunehus. Eigar, Skjåk kommune, er brannvernleiar, arkivar er museet sin brannkontakt. Det er god friskluftventilasjon, digitalt låsesystem og automatisk brannvarsling. Sløkkeutstyr og oppslag om tiltak ved eventuell fare for skade er gjort kjent ved arkivinngangen og i sikringsplan.

Tilgangsrutinar er innskjerpa og styrt av Servicetorget i Skjåk kommune. Det føreligg avtalar om evakueringsplan av arkivmaterialet med Skjåk Energi i tilfelle det vert naudsynt, og plan for arbeidet ved eventuell brann eller fare for vasskadar er gjeldande. Dette er i samarbeid med Skjåk kommune. Sikringsplanen er oppdatert i 2018.

Arkivet har nå 72 hyllemeter der 64 hm er brukt. Oppdatering og sikring av dataregistreringar lokalt på maskinene er heile tida rutinemessig gjennomført.

Hausten 2018 la vi ut digital måler av klima (temperatur og Relativ luftfuktighet) i arkivet. Så langt viser målingane at temperaturen ligg mellom 16 og

17.5 grader. Fuktigheita varierer noko i og med at det er friskluftinntak. Gjennomsnittet ligg på ca 30 % RH.

3.2.3 Katalogisering, tilgjengelegheit og digitalisering

160 av 161 arkiv er innlagt i ASTA. Her ligg førebels berre tittelen på arkivet. Arbeidet med å få lagt desse ut på arkivportalen har kome i gang. Fotoarkivet blir fortløpande registrert i Primus. Alle nyare innkomne bilete har vorte digitalisert i høg oppløysing. Arbeidet med digitalisering av eldre bilete i høg oppløysing er i gang. Innlegging av foto i Primus skjer samtidig med korrekturlesing og oppdatering av tidlegare innlagde data. Desse siste er tilgjengelege på Digitalt Museum.

Registrering av kyrkjebøkene i Augustus har halde fram. Registreringar vert innsendt for utlegging i Digitalarkivet.

Avdeling 5B. Opplandsarkivet Dombås

Avdelinga forvaltar arkiv- og fotomateriale frå Lesja og Dovre. I 2018 kom det inn 15 nye arkiv og tillegg til eldre arkiv 7 gonger. Dei nye arkiva er stort sett ordna og registrert i arkivet. Det vart ikkje publisert 8 nye arkiv på Arkivportalen imot slutten av året.

Nye arkiv som har kome inn i 2018:

OAND 00197	Dombås mannskor
OAND 00198	Astrid Thoresen
OAND 00202	Lermo mølle
OAND 00203	Lora fatlager
OAND 00204	Klokkehaugen i Dovre.
OAND 00205	Joramo Bygdealmening
OAND 00206	Vegen rundt Dombåshaugen
OAND 00207	Sigmund Høgåsen/Lesja og Dovre kommunale realskule (4-5 hm, men det meste av dette skal vidare til fylkesarkivet, og er ikkje rekna med i tilveksten)
OAND 00208	Samling, Grete og Harald Wasmuth
OAND 00209	Lesjaskogsvatnets Fiskeforening
OAND 00210	Kakejern, Lesja historielag
OAND 00211	Den Norske Fjellskolen
OAND 00212	Ølstad, gnr. 112/1 i Lesja, kopi av gamle dokumenter.
OAND 00213	Nørdre Rolstad, gnr. 133/1 i Lesja, gamle dok. (diigitalisert)
OAND 00214	Krigsminneregistrering i Dovre (registreringsskjemaer)

Tillegg til eldre arkiv i 2018:

OAND 00026	Dombås musikkforening (2 x)
OAND 00044	Dombås idrettslag, fotball
OAND 00064	Samling - Svein Killi

OAND 00082	Dovre Røde Kors (2 x)
OAND 00131	Dovre bondekvinneleg
OAND 00133	Grimsdalsprosjektet

Til saman utgjer det nye materiale som har kome inn om lag 3 hyllemeter.

I 2018 var det registrert ein tilvekst på 2033 bilete. Over 1700 (ca. 700 papirbilete som er skanna, og ca. 1000 digitale bilete) av desse er knytt til registreringa av kakejern som historielaget i Lesja har gjennomført. Om lag 900 bilete har vorte registrert i Primus, og på slutten av året vart det starta med publisering av bilete på Digitalt museum.

I tillegg er det ei rekke bilete (truleg omlag 1000) som har vorte lagt inn i databasen for registreringa av gamle buer, men dette materialet vil bli registrert ved arkivet under eitt etter at innsamlingsarbeidet er avslutta.

Det vart tidleg på året utvikla ei løysing for intern bruk for å søkje i dei gamle legitimasjonskorta frå krigen (1941-45) som vart digitalisert og registrert i 2017; i alt om lag 5000 kort for Lesja og Dovre.

På slutten av året vart det òg gjennomført eit mindre samarbeidsprosjekt med Dovre og Lesja krigsminnesamling. Sist på 1900-talet hadde Dovre kommune eit prosjekt der dei registrerte og fotograferte krigsminner (bygninger, tufter, skyttergraver m.m.). Registreringsskjema (345) vart overført til arkivet, der dei vart skanna og bileta avfotografert. Materialet vart så gjort tilgjengeleg på nettsida til Dovre historielag (www.dovrehistorielag.no/krigsminner).

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå

Gjennom året har vi fått inn mange nye arkiv av ulik storleik. Vi har og fått inn ei mengd tillegg til eksisterande arkiv.

Også i år har vi hatt auke i besøkstalet. Dette tyder på at vi blir stadig betre kjent, og at folk set pris på tilbodet. Besøkstalet var svært godt på vinteren, våren og seinhausten, og tilsvarande roleg på sommar og tidleg haust. Dette sjølv om arkivet var stengt ei periode grunna flytting.

Ein del av dei besøkande er faste lesesalsgjester som arbeider med slektsforskningsprosjekt. I tillegg er mange ute etter kjelder i arkiva eller på jakt etter særskilte opplysningar som vi kan hjelpe dei med. Nokon tek også kontakt per e-post eller telefon.

Mette Vårdal disputerte for sin doktorgrad ved Historisk institutt Universitetet i Bergen rett før jul. Museet og Vågå historielag hadde Kvellsseto i Jutulheimen der ho heldt foredrag til ei Sundstugu stappfull med interesserte.

Nye arkiv/tillegg som har kome inn i 2018:

OANV00310 Ottadalen sanitetsforening

OANV00315 Bårstad

OAVN00370 Høgåsen

OANV00423 Sel og Heidal, Nei til EU

OANV00444 Lom bygdekvinneleg

OANV00442 Nordherad bonde- og småbrukarlag

OANV00445 Valde, Ivar

OANV00446 Nord-Gudbrandsdals krets, Norges bondelag

Ottadalen sanitetsforening

Stein Havn Karlsen

Fotosamlingar frå:

Asgeir Brekke

Ragnhild Bjørge

Odd Husom

Anna Barhaugen Randen

Kjell Andersen

Gardsarkiv: Me-Strond

Avdeling 5D Folkemusikkarkivet for Nord-Gudbrandsdalen

Ikkje så mykje innsamling dette året, men ein god del besøk og etterspørsel. I samlinga vår har vi papirmateriale, film, musikk og bøker. Vi har ca. 30.000 lydspor

Avdeling 6. Ringeby Stavkirkeutstilling

Ringeby Stavkirkeutstilling er knytt til Ringeby Prestegård og Ringeby Stavkirke. Utstillinga skal syne og formidle kyrkjerommet som heilagt rom og samlingsstad. Formidlinga skjer med gjenstandar, tekst og film. Avdelinga forvaltar og formidlar dei gjenstandane som er lånt inn frå KHM og frå private i basisutstillinga.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal Krigsminnesamling på Kvam er ei samling der krigshandlingane i april dagane 1940 og okkupasjonsåra blir formidla gjennom gjenstandar og tekst.

GM i samarbeid med Stiftinga Gudbrandsdal Krigsminnesamling, forvaltar gjenstandar som er gjevne som gåve frå privatpersonar og institusjonar/firma, innlånt frå FM, Lillehammer museum - Maihaugen, innlånt/deponert frå privatpersonar. Samlinga har også dokumentert hendingane gjennom eit stort fotoarkiv. Samlinga har og ei boksamling.

Fotoarkivet er digitalisert, lagt inn i Primus foto og lagt ut på Digitalt Museum. Gjenstandsregistreringa er gjort der det juridiske er avklara, sjølv om ein manglar nokre avtalar. Gjennom arbeidet med revitaliseringa har det kome inn ein del gjenstandar, desse er det aksisjon på, men dei er ikkje registrert. Arbeidet med registreringa vil starte opp i 2019. Her vil ein og engasjere veneforeininga.

Avdeling 9. Bygningsvernråd gjevar

Vi har rutinar for digital lagring av innsamla foto og dokumentasjon. Dokument som kan/skal brukast av fleire blir lagra på fellesområdet, slik som vedlikehaldsplanar for bygdetuna. Desse blir brukt gjennom året for oppdatering, oppfølging av status og vidare prioritering.

Avdeling 10. Norsk fjellmuseum

Som ein del av samarbeidsavtalen med Kulturhistorisk museum og Oppland fylkeskommune har Norsk fjellmuseum ansvar for mellombels oppbevaring av arkeologiske funn frå breane. I 2018 vart det funne fleire hundre gjenstandar i samband med dei brearkeologiske undersøkingane. Det er ein del arbeid knytt til oppbevaring og registrering av desse. Ein ny avtale med KHM er inngått for dei 53 nye gjenstandane som er innlånt til den nye hovudutstillinga BERGTATT.

I eit eige prosjekt med støtte frå Norsk Kulturråd og i samarbeid med DNT, har vi i 2018 avslutte prosjektet med å digitalisere og gjere tilgjengeleg fotosamlinga frå DNT. Arbeidet held fram i 2019 utanom dette prosjektet.

Samlingsforvaltning, gjenstandar

Significanceprosjektet

Med stønad frå Norsk Kulturråd har museet prøvd ut ein ny metodikk for samlingsvurdering. Som testgrunnlag vart det valt ut omlag 200 folkekunstobjekt knytt til hest (bogtre, høvre, ferdaskrin m.fl.) frå samlingane ved Lom BM, Lesja BM og Jutulheimen.

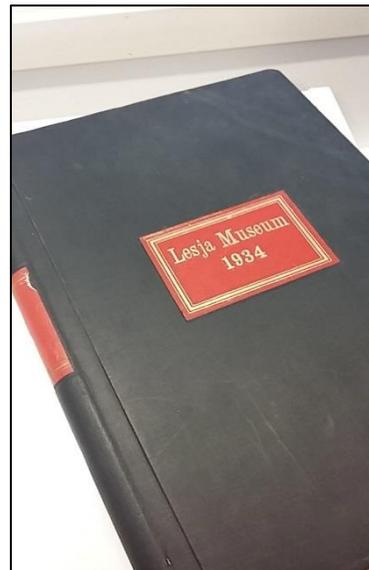

Her ser vi gruppa i arbeid, frå venstre Thea G Dalen, Oddleiv Ringlund og Søren Hald.

Prosjektgruppe har vore Søren Hald, samlingsansvarleg, Oddleiv Ringlund, registrator, og Thea G Dalen/Linda Trøen/Torveig Dahl, prosjekteiar. Rapporten vart skriven av Søren Hald, ferdigstilt av Torveig Dahl og levert mai 2018.

Klimakontroller av arkiv og gjenstandsmagasin

- Det er status quo i bygdemusa sine magasin
- Det vart installert klimaloggar på arkiva i Skjåk, Midtdalsarkivet og Dombås.
- I dei nybygde magasinane for foto og tekstil på Lesja BM vart det i 2016 og 2017 registrert for låg relativ fuktigheit. Vi vart samde om å prøve å stenge

av friskluftinntaket i fotomagaset og observere verknadene over eitt år. Dette må gjerast i 2019.

Her ser vi studiofotografering av eit høvre og den fyrste gjenstandsprotokollen for Lesja bygdemuseum

Magasin Ullinsvin

Råbygget til magasin på Ullinsvin på brutto 300 kvm. vart bygt i 2018. Ein må rekne med at det må stå til tørking i 1 til 2 år. Det er sist haust innhenta tilbod på sløkkeanlegg med inert gass (oksygennivået vert senka i magasinet ved utbrot av brann) til kr. 960.000 inkl. mva. VHL har innhenta tilbod på hylleutstyr til 1,3 mill. inkl. mva. Samlingsansvarleg jobbar med søknadar for inventar til magasinet.

Magasinet er planlagt bygt som eit samla magasin for gjenstandssamlingar og arkiv. Iflg. informasjon frå byggherre vil bygget innfri byggeforskriftene sine minstekrav.

Tiltak ved avdelingane

Avd. 1 b Otta bergverkssenter

Samlingsarbeid

Totalbehandlinga av gjenstandar (reg. + ureg.) 31.12.2018: **592** **tilsv. i %**

Tilvekst totalt	101	17 %
Registrerte obj. totalt	169	28 %
Registrert 2018	1	
Publiserte totalt	166	28 %
Publisert 2018	0	
Uregistrerte/registrert i alt. program/ ikkje Primusregistrerte	424	71 %

- I 2018 fekk vi avklara status på 97 objekt frå eit utgravingsprosjekt i 1995 ved KHM i Åsårberget Kleberbrud. Objekta har dermed status som avlevert frå KHM til Otta BVS. Gjenstandane er pakka ut og plassert i magasinet til Bergverksenteret.
- Restansar på 424 objekt er ferdigregistrert i alternativt program og ventar på å bli lagt inn i Primus. Av dette er 205 objekt frå Otta Apotek og 50 objekt knytt til bergverk, 97 objekt overført frå KHM, samt 4 nyinnsamla objekt.

Avd, 2a Lom bygdamuseum, Presthaugen

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg + ureg) 31.12.2018: **2 218** tilsv. i %

Tilvekst totalt	1	
Registrerte obj. totalt	1 440	64 %
Nyregistrert 2018	93	4 %
Publiserte totalt	217	9 %
Upubliserte registrerte objekt	1 173	52 %
Uregistrerte / ikkje dataregistrerte	778	35 %

Kva er gjort i 2018

- Mindre kartplansjar som tidligare har blitt registrert, tilstandsvurdert, fotografert, pakka i røyr og lagt på magasin.
- Det vart registrert, fotografert, tilstandsvurdert og reingjort 93 objekt-nummer med 142 objekt av i alt ca. 900 uregistrerte.
- Vindauga i Glømsdalstugu, 1. etasje, vart i tilknytning til utstilling forsynt med UV-filtre, slik at fargeømfintlege objekt kan stillast ut utan skaderisiko.
- Magasina vart reingjort etter føreskriftene.

Avd. 2b Lom stavkyrkjesenter

Senteret er i Sikringsplan 2017-2022 foreslått stengt inntil tiltak for betre sikring mot tjuveri er gjennomført. Det vart varsla til kommunen som eig utstillinga, at 2018 vart siste sesongen vi finn det tilrådeleg å ha denne utstillinga open for publikum.

Avd 3a Lesja bygdemuseum

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg + ureg) 31.12.2018:	3 037	tilsv. i %
Tilvekst totalt	?	
Registrerte obj. totalt	2 735	90 %
Registrerte 2018	3	
Publiserte totalt	2 435	80 %
Publiserte 2018	2	
Upubliserte registrerte objekt	300	9 %

For å få fram lokal kunnskap om gjenstandane, vart det invitert inn nokre lokale informantar i Lesja, frå venstre Linda Trøen, prosjektleiar GM, Odd Reidar Hole, Oddvar Romundset, Søren Hald, GM, Oddleiv Ringlund, GM og Rolf Sørungard.

Avd 3b Einbustugu

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg. + ureg.) 31.12.2018: **556**

Tilvekst totalt	
Registrerte obj. totalt	0
Registrert 2018	0
Publiserte totalt	0
Publisert 2018	0
Upubliserte registrerte objekt	0
Uregistrerte/registrert i alt. program/ ikkje Primusregistrerte	556

Det har berre vore normalt tilsyn i 2018

Avd. 4 Jutulheimen bygdamuseum

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg + ureg) 31.12.2018: **3 608** Tilsv. i %

Tilvekst totalt	24	
Registrerte obj. totalt	3 599	99 %
Registrert 2018	142	3 %
Publiserte totalt	2 476	68 %
Publisert 2018	176	4 %
Upubliserte registrerte objekt	1 104	30 %
Uregistrerte/ ikke dataregistrerte	9+	

Kva er gjort 2018

- Jutulheimen er nesten ajour med registreringa av objekt i Jutulheimen og delar av Ullinsvin. Eit større, uspesifisert antall objekt i Ullinsvin står att.
- Felemakarutstillinga vart avslutta, pakka ned og magasinert i 2018.
- Årleg magasinreingjering er utført etter forskriftene.

Avd. 6 Ringebu stavkirkeutstilling, Ringebu Prestegard

- Avtale om innlån frå KHM skal forlengast frå 01.01.2019.

Avd. 7 Gudbrandsdal krigsminnesamling

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg + ureg) 31.12.2018: **724** tilsv. i %

Tilvekst totalt	49	6 %
Registrerte obj. totalt	311	42 %
Registrert 2018	0	
Publiserte totalt	263	36 %
Publisert 2018	0	
Upubliserte registrerte objekt	97	13 %
Uregistrerte/ ikkje dataregistrerte	413	57 %

Kva er gjort 2018?

- Det er levert inn 49 objekt frå venneforeininga. Manuell registrering er starta opp, men ein ventar på avklaring av avtalar og aksesjonskvitteringar.
- Eigarstiftinga sendte i 2015 varsel til 78 eigarar om signering av avtale for innlån. Siste frist for returnering av signerte avtaler vart sett til 1. februar 2016. Avtaler i restanse omfattar i alt 252 objekt. Stiftinga har pr. 31.12.2018 framleis ikkje bestemt kva som skal skje med dei 252 objekta som manglar avtale. Dette har medført at registreringsarbeidet med desse har stoppa opp på ubestemt tid.
- Årleg reingjering av magasin er utført i samsvar med forskriftene.

Avd. 10 Norsk fjellmuseum/Norsk Fjellsenter

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg + ureg) 31.12.2018: **726** tilsv. i %

Tilvekst totalt:	5	
Registrerte obj. totalt:	548	75 %
Nyregistrert 2018:	0	
Publiserte. totalt:	174	23 %
Publisert 2018:	0	
Upubliserte registrerte obj.:	326	44 %
Uregistrerte/ ikkje datareg.:	226	31 %

Kva er gjort 2018?

- Alle gjenstandar som skal inn i ny hovudutstilling er registrerte, men ikkje lagt inn i Primus. Arbeidet held fram i 2019.
- Innlånsavtaler for objekt til ny utstilling er inngått for KHM, medan avtaler som gjeld innlån frå DNT står att. 75 % av DNT si fotosamling vart registrert i Primus.

3 Forsking, dokumentasjon

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Det har ikkje vore forska eller publisert artiklar av staben her. Vi vonar deltaking i cruiseprosjektet på sikt vil gje høve til forskingsrelatert arbeid og utgjeving av publikasjonar.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Det vert lita tid til forskning som ein del av vårt arbeid. Det vert mest arbeid av mindre omfang med tanke på lokale skrifter og tilrettelegging for andre som ynskjer bruk av vårt materiale.

Arkivaren har arbeidd med nokre mindre artiklar til lokalhistoriske tidskrift der arkivmateriale er nytta.

Mette Vårdal, som gjennom nokre har har jobba med doktorgradsarbeid med utgangspunkt i arkiv i Vågå, disputerte før jul 2018.

Avd 9. Bygningsvernrådgevar

Har arbeidd med innsamling og dokumentasjon av eldre materialbruk, byggeskikk og tradisjonar gjennom heile året. Det er gjort ein del utprøving av teknikkar i praksis, jf. Maling og bruk av leire og kalk til muring. Vi samlar og undersøker prøver av mørtel frå ymse murverk for å bygge opp meir kunnskap om eldre murbruk.

Tømmer i 4 bygningar (i privat eige) er undersøkt med dendrokronologisk analyse. Analysane er utført av NTNU (2) og Dendro DK (2).

Her ser vi Eirik Haugen studerer innskrift og dekor på eit ferdaskrin

4 Formidling og målgrupper

Generelt har det vore eit aktivt formidlingsår med over 71 235 (73 774) besøkande, 13 % (29) av dei har betalt billett, av desse 6034 til Norsk Fjellsenter (dvs. ikkje noko til GM). 1 435 (1 670)er skulebesøk, tilsv. 2 % av samla besøk, som i fjor.

Friluftsmusea i Lom , Vågå og Lesja	10 343	15 %
Kyrkje, kyrkjeutstillingar i Lom, Lesja og Ringebu	17 385	25 %
Spesialutstillingar, inkl. Norsk Fjellmuseum	40 631	57 %
Opplandsarkivet samla	1 188	1 %
Annan fagleg arbeid	878	2 %
Sum	71 235	

Friluftsmusea Lom Bygdamuseum, Presthaugen 4 475 (7 220), Vågå Bygdamuseum, Jutulheimen 1 293 (2 366), Lesja Bygdemuseum 4 475 (5 156), tilsaman 10 293 (14 742) dvs. 15 % av samla besøk.

Arkiva har hatt 1 188 (1 294) besøkande, tilsv. 1 % av samla besøk, og det er veldig gledeleg respons på våre satsingar innan arkiv. Besøket er fordelt slik: Skjåk 345, Dombås 135, Vågå med folkemusikkarkivet 418, Midtdalarkivet 154 og folkemusikkarkivet for Midt- og Sør-dalen 136. I tillegg kjem utallige e-postar og telefonhenvendingar.

Kyrkje/kyrkjeutstillingar har hatt 17 385 (17 599) besøkande – dvs. 25 % av samla besøk.

Henning Andersen heldt foredrag om tradisjonar knytt til kyrkjeklokker og ringing i Ringebu Stavkyrkje.

Spesialutstillingane har hatt 40 631 (38 326) besøk, dvs. 57 % av samla besøk. Det er mellom anna 35 000 på Norsk Fjellmuseum, Lom, 961 på Gudbrandsdal Krigsminnesamling, Kvam, og 3 000 på Bergverksenteret m/Sagflaten i Sel.

Vi har publisert 4 (7) artiklar, 15 (11) foredrag, laga 8 (14) nye utstillingar, 20 (19) skuleopplegg for 1 435 (1 670) elevar, hatt 56 (68) arrangement, vore med på 34 (27) seminar godt fordelt innan staben.

Gudbrandsdalsseminaret vart som vanleg ein veldig god møteplass for alle lokalhistorisk interesserte i Gudbrandsdalen.

Marknadsføring

Gudbrandsdalsmusea nyttar sosiale meider aktivt i formidling og kommunikasjon med publikum. På Facebook vart det i 2018 publisert fleire innlegg med fagleg vinkling, både foto og tekst. Desse vart tekne godt imot blant følgjarane våre. Dei tilsette nyttar FB dagleg og formatet eignar seg for drypp frå samlingane. Heimesida vert nytta til publikasjon av korte artiklar og nyhende.

Gjennom felles profilering knytt til jubileumsåret, fekk museet på ein god måte skapt oppmerksomheit rundt Gudbrandsdalsmusea, og knytt avdelingane tettare saman. Museets visuelle uttrykk har etablert seg og gir ein meir heilskapleg kommunikasjon med publikum. I år vart det sett opp tavler med informasjon på

fleire av avdelingane, noko som underbyggjer merkevaren.

Museet nyttar Digitalt museum (foto og gjenstandar) i formidlinga og kommunikasjon med publikum. Vi har motteke fleire førespurnader om gjenstandar og foto gjennom Digitalt museum, og publikum nyttar sida aktivt til å søkje informasjon.

Avdeling 1b. Otta bergverksenter

Otta bergverksenter er ei "sjølvinstruerande" utstilling, og ho er open for publikum året rundt i opningstidene til Sel bibliotek. Det er ope areal slik at besøkjande på biblioteket og kan ha glede av utstillingane.

Målgruppene her er både besøkjande, turistar, lokalbefolkning, skuleelevar, studentar og spesielt interesserte. Det har i år vore fleire omvisingsoppdrag på Otta bergverksenter, Sagflaten (Sel skole) og Rustgruvane.

Vi har også hatt formidlingsoppdrag for klassar ved Lesja og Lesjaskog skular i Gruvlia og på Lesjaverk.

Avdeling 2. Lom bygdamuseum og Lom stavkyrkjesenter Ei kort oppsummering av året ved Lom bygdamuseum

Vi har fått veldig gode attendemeldingar på skuleopplegg i år. Vi har nesten alle skuleklassane ved barne- og ungdomsskulen på besøk i løpet av juni. Klassane har ulike tema kvart år. Dei fleste besøka med omvising er i Lomsveka som ender i bondebryllaup i Glømsdalstugu i regi av ungdomsskulen i Lom.

Samarbeid med dei frivillige organisasjonane i sommarsesongen fungerte godt, og alle stilte med aktivitetar. Laga hadde fleire aktivitetar for barn enn før, og var godt førebudde. Vi hadde også musikkinnslag kvar onsdag. Det var godt publikumsoppmøte desse dagane.

I tillegg var det fast opplegg med eventyrstund om laurdagane, fletting av band og mating av dyra. Det var lite oppmøte til desse aktivitetane, men fleire barn var med og mata dyra når det passa. Vi hadde tre lam på besøk i sommar, samt åtte haner og høner frå barnehagen. I år hadde vi ei fotoutstilling laga av Lom knipsarlag i Stallen. Dete kravde lite arbeid frå avdelingsleiar, og vart eit veldig godt samarbeid. I 2018 hadde vi også jubileumsforedrag i samband med Museumsstafetten søndag 8. juli. Ivar Teigum heldt foredrag om reformasjonen i Lom. Møtet var i Glømsdalstugu, sjå foto under.

Stallen. Dette kravde lite arbeid frå avdelingsleiar og var ei god løysing i år. I år hadde vi også jubileumsforedrag i samband med Museumsstafetten til GM søndag 8. juli. Det var eit særst interessant foredrag om reformasjonen i Lom av Ivar Teigum.

Vi hadde dei same tre tunvertane som dei to siste åra. Museet heldt ope frå 30. juni til 5. august. Det heldt med ein tilsett den fyrste og den siste veka, elles har tunvertane vore to på arbeid samstundes.

Talet på besøkande gjekk kraftig ned i år samanlikna med sist sommar (mest 38 prosent). Mykje kan nok skuldast det fine vêret der folk har prioritert å dra på stranda eller til fjells. Besøkstalet for Presthaugen i 2018 var 4 475. Talet på besøkande til stavkyrkjeutstillinga var 10 300.

Det var fleire artiklar i Fjuken om både jubileumsarrangementet og onsdags-arrangementa. Vi hadde eiga sesongannonse i Lomsguiden. Det var ikkje annonse i Fjuken sitt sommarmagasin i år i og med at GM hadde eige program som vart fulldistribuert.

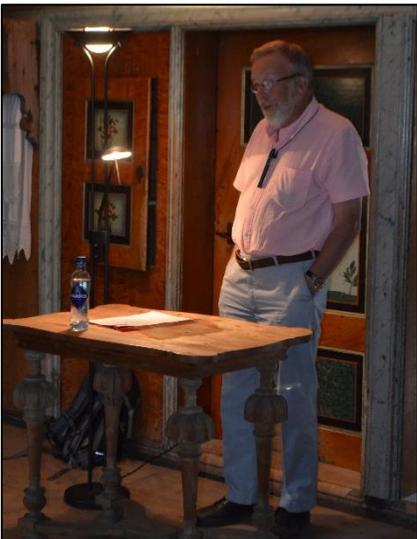
Vi har opplevd ein del hærverk i Presthaugen knytt til større konsertarrangement på scena. Dette gjeld spesielt St. Hans-arrangementet. I år vart det knust tre vindauge, eit i Olavsstugu og to i fjaset på setra. Det vart og rive ned ei takrenne i tre frå Olavsstugu. Det ligg stadig sigarettsneipar på veggen i Presthaugen, og det er rester etter bål eit par gonger i året.

Vi hadde eit møte med Lom kommune v/Trond Byre-Håkensen om utleige av sceneområdet til konsertar. Kontrakten vart endra slik at det er krav om å ha ei vakt på gardstunet og ei vakt ved Storstaburet under heile arrangementet og fram til alle har forlatt området etter at arrangementet er slutt (minimum ein time etter arrangementsslutt).

Vi har også hatt ein tunvert til stades på dei siste arrangementa for å sikre oss at det er vakter på tunet og ikkje berre ved inngangen til det inngjerda konsertområdet.

Det vart ikkje aktivitetsveke i haustferien i år i samarbeid med husflidslaga. Vågå husflidslag hadde eiga aktivitetsveke i Vågå. Julemarknaden i Presthaugen vart i år avlyst.

Ivar Teigum heldt foredrag i Presthaugen.

Avdeling 3 Lesja bygdemuseum

17. mai var det middagsbuffet i Tunstugu med masse god heimelaga mat.

Lesja bygdemuseum har drive aktiv formidling i heile 2018. Museet har nå aktivitet heile året, med «kveldsseto» haust, vinter og vår og ein aktiv sommarsesong. 2018 var ein varm sumar, noko som slo negativt ut på besøkstala, men gruppa med besøkande har vore variert og med fleire tilreisande besøkande enn tidligare. Museet opna 16. juni, og det var stor pågang av bobilturistar før vi opna. Dei er særleg ute etter å sjå Lesja kyrkje, som har vore omtala i ein nederlandsk reiseuide.

Lesja bygdemuseum har eit innhaldsrikt sumarprogram med framsyning og demonstrasjon av bakst, handarbeid og tradisjonshandverk heile summaren. Kvar laurdag i sesongen har det vore historietime der ulike lokalhistoriske tema vart presentert. Kvar onsdag bidrog Husflidslaget i Lesja med aktivitetar for born basert på nytt og gammalt innan handarbeid. Bygdekvinnelaget bidrog med bakstkjerringer og synar fram tradisjonsbakst med smaksprøvar.

Arrangement

Martnadsdagen under Markens Grøde Lesja er eit årleg arrangement der ulike produsentar, lag og enkeltpersonar i Lesja er med for å syne fram dei ulike tilboda

vi har i kommunen. I år vart marknadsdagen arrangert 21. juli. Marknadsdagen er ein populær møteplass for lokale bebuarar, turistar og fråflytta Lesjingar, og besøkstala er høge, I år var det ca. 850 besøkande.

Markens Grøde Lesja har kvart år ulike tema. I år var villrein i fokus, og museet arrangerte gevirbedømming saman med Lesja jeger og fisk. I tillegg var det mange seljarar (nye og gamle), aktivitetar for barn og vaksne som rundballtrilling og hesteskokasting. Eit av høgdepunkta under Marknadsdagen er den tradisjonelle kalvemønstringa, her var mange engasjerte deltakarar i sving.

Jul på tunet er det andre store arrangementet ved Lesja bygdemuseum. Arrangementet er eit populært tilbod til lokalbefolkninga og trekker mange besøkande. I år hadde vi om lag 550 gjestar. Jul på tunet er i si heilheit arrangert av museet, men nokre av dei friviljuge laga bidreg med demonstrasjonar og aktivitetar. I år sat nissen i eitt av husa under heile arrangementet, noko som var svært vellukka og populært blant dei minste besøkande.

Eit anna årleg arrangement er Natt på museet. Dette er eit tilbod til alle elevar på 5-10 trinn ved skulane i Lesja og Dovre. Vi hadde i år rekordmange deltakarar med 203 frammøtte born. Tema i år var «Heksekunst og magi.» Arrangementet er eit samarbeidsprosjekt mellom fleire aktørar, og er også med på å styrke samhandlinga mellom kommunen, kulturskulen, ungdomsrådet og museet.

Open dag på Verket vart i år gjennomført som ein del av utgravinga ved massefangstanlegget for rein. Dette ligg i randsona til Reinheimen Nasjonalpark langs Slådalsvegen som går frå Lesja til Vågå. På open dag hadde publikum moglegheit til å møte arkeologane som arbeidde ved utgarvinga, få ei kort omvisning og ha gode samtalar. Open dag vart arrangert av prosjektet Villreinløypa og var eit kjempepopulært tilbod med over 100 besøkande. I forkant av møtet med arkeologane vart det arrangert ei kvldsseto der arkeolog Britt Solli og Per Jordhøy (tidligere tilsett i NINA) heldt innlegg.

Utstillingar

I 2017 vart det sett opp fleire store og flotte utstillingar, og fleire av disse heldt vi fram med i 2018. Det var den store utstillinga om fiske laga av Rolf Sørungård og den flotte utstillinga av kakejern laga i samarbeid med Bjørg Nordset som gledde fleire besøkande i år å. Det var og stilt ut fleire hengeskaup frå samlinga, samt drakt og bunadar frå Lesja.

Nytt av året var ei fotoutstilling med bilete tekne av tyske soldatar stasjonert på Dombås under 2. verdskrig. Utstillinga vart sette opp i det Nyreno-verte utstillingslokalet i kjellaren på Ølstadlåven. Denne utstillinga vil halde

fram i 2019.

Nytt i 2018 var utvendige skilt ved fleire av avdelingane våre, her på Lesja.

Skuleformidling

I år har det vore gjennomført fleire skuleformidlingsopplegg ved avdelinga. Alle har vore knytt til formidling av Villrein. Vi hadde ein dag med besøk av elevar frå Lesjaskog skule med omvisning i villreinutstillinga, verkstaden der vi laga armband og amulett av materiale frå rein, og det var skyting med pil og boge. Vi fekk gode tilbakemeldingar og vil gjerne halde fram med denne formidlinga for elvar på mellomtrinnet.

Rolf Sørungard hadde med ei vidaregåande klasse frå Dombås på Verket for omsyning der. Utarbeiding av skuleformidling om Villrein i terrenget vil gjerast i samarbeid med Villreinløypa.

Målgrupper

Lesja bygdemuseum er ei mangfaldig verksemd, der det er fokus på ulike målgrupper. Avdelinga har ei satsing gåande for å trekke fleire tilreisande turistar til museet. Dette skjer gjennom samarbeid med destinasjosselskap (Nasjonalparkriket og Romsdal Reiseliv og Handel.), og medlemskap i nettverk, som til dømes cruisenettverket, der målgruppa er reisande som kjem til Åndalsnes på

cruiseskip. Vi hadde i år om lag 200 besøkande som direkte resultat av denne satsinga. Deltaking på NTW og samarbeid med Villreinløypa er ei anna satsing der

målgruppa er tilreisande turistar.

Den største målgruppa for museet er lokalbefolkninga. Ho gjev museet identitet og tilhørrelse, samt at det er ein møteplass ved ulike aktivitetar og arrangement. Vi har å starta opp eiga næring ved å tilby servering og lokalar for større og mindre arrangement, som til dømes bryllaup og minnesamvær.

Den siste målgruppa ved avdelinga er skulen. Her er det tilsette og skuleelevar som kan nytte museet på ulike måtar, til dømes gjennom «natt på museet» og skuleformidling.

Frå befaringa 12. august med professor Brit Solli fr/Kulturhistorisk Museum

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Så langt som råd prøver vi å få presentert oss sjølve gjennom arrangement, utstillingar og besøk i arkivavdelinga. I samarbeid med lokale lag og organisasjonar, skular, Skjåkheimen og Skjåk folkebibliotek har vi hatt kurs, utstillingar og foredrag. Lag og foreiningar både i Lom og Skjåk er interesserte i innslag frå oss.

Årleg kalender (Skjåkkalenderen) og historisk tidsskrift (Kvelds-seto) er ein viktig formidlar og interesseskapar for arbeidet vårt. Besøkande får kjennskap til arbeidet vi utfører og presentert innsamla materiale. Skulesamlinga ved Øygard skule har også dette året vore besøkt av elevgrupper. Denne ligg ikkje som ein del av arkivavdelinga, men vi administrerer samlinga og fungerer som formidlarar. Vi har og kontakt med personar som på friviljug basis brukar delar av vårt materiale i skulesamanheng.

Viktige målgrupper er gjerne dei som etterspør tenester. I vårt område har det i stor grad vore slektsinteresserte, skuleelevar og pensjonistar som ynskjer aktivitet, besøkande utanfrå, og personar som arbeider med bygdebøker, artiklar og forskning.

Dessutan vil vi nemne aktivitetar der vi i samarbeid med andre lag og organisasjonar ynskjer å skape interesse for vårt arbeid og historisk interesse generelt. Lokal-avisa Fjuken og GD er viktige formidlings- og samarbeidspartar. Særleg Fjuken nyttar ofte bilete og stoff frå arkivet i sine publikasjonar.

Avdeling 5B: Opplandsarkivet Dombås

Samarbeidet med Dovre historielag i arbeidet med å registrere opplysningar om gamle buer i fjellet i Dovre heldt fram i 2018. I samband med dette vart det arrangert ein open dag på Fredheim, der prosjektet vart presentert saman med delar av fotosamlinga ved arkivet.

Skjema med registrering av krigsminne, som vart gjort frå ca. 1995 til 2000, vart gjort tilgjengleg på nettsida til Dovre historielag slik at alle kan ha tilgang og sjå kva som har vorte registrert.

Avdelinga har også i 2018 hatt eit samarbeid med Lesja skulemusikk om Lesja-kalenderen, og det er levert bilete til fleire temaartiklar i lokalavisa Vigga.

Det vart òg levert kopiar av ein del notemateriale frå lokale spelemenn i samband med konsertane "Dovrejul", som vart arrangert i Dovre og Dombås kyrkje.

Avdeling 5C: Opplandsarkivet Vågå

For besøkande prøver vi å formidle på ein god måte kva vi har, og opplever stadig at fleire veit kven vi er og kva vi driv med, sjølv om vegen framleis er lang.

Avdeling 5D: Folkemusikkarkivet i Nord-Gudbrandsdal

Her har det vore aukande besøk og stor aktivitet med digitalisering – for auka bruk seinare.

Avdeling 6 Ringeby Stavkirkeutstilling

2018 har vore om lag som året før for avdelinga. Avdelinga har, i samarbeid med Stiftelsen Ringeby Prestegard, synt fram utstillinga i samband med den kulturelle skulesekken. Avdelinga har eit nært samarbeid med stiftinga, og det har medverka til at utstillinga og i 2018 har ei auke i talet på vitjingar. Utstillinga når eit breitt publikum.

Vi har eit nært samarbeid med Kulturhistorisk Museum og Stiftelsen Ringeby Prestegard. Avdelinga har brukt ressursar på å utvikle området i samarbeid med stiftinga og Ringeby Kommune. Gjennom forvaltningsarbeidet blir dei historiske, både immaterielle og materielle verdiane, tekne vare på og formidla vidare til dei besøkande. Avdelinga har, i nært samarbeid med stiftinga, hatt fokus på born og unge slik at dei og kan ta del i kulturarven vår. Ein har og arbeidd med ny digital plattform for å gjera formidlinga betre.

Arrangement

Utstillinga er med som eit obligatorisk besøk for gruppevandringane og presseturar langs pilegrimsleden i regi av Pilegrimssenter Dale-Gudbrand. Pilegrimsledens dag og DNT vandringar har avd. 6 som fast vitjing.

Skuleformidling

Avdelinga har gjennom samarbeid med Stiftelsen Ringeby Prestegard og den kulturelle skulesekken lagt opp til at alle skulane i Ringeby kommune har vitja utstillinga. Totalt har i underkant av 900 born og unge vore med på ei eller anna form for skuleformidling.

Utstillingar

Vi hadde ei basisutstilling, samt eit faktarom om stavkyrkja, saman med ein film i eige visningsrom om stavkyrkja. I 2018 vart utstilling om prestegarden si historie ferdigstilt.

Målgrupper

Avdelinga har fokus retta mot born og unge og andre brukarar av prestegarden/kyrkja. Avdelinga har i samarbeid med stiftinga lagt til rette for skulebesøk og andre opplegg for denne aldersgruppa. I og med at prestegarden har eiga utstilling laga av barnehagane, er det eit stort antal born/familiar som besøker prestegarden gjennom året. Avdelinga har og tilrettelagt for turistbesøk, bussgrupper og enkeltpersonar. Marknadsføring gjennom Visit Lillehammer har

gjeve ei målretta satsing innen dette feltet. GM har saman med stiftinga ferdigstilt eit faktarom for Stavkirkeutstillinga.

Museet var med i eit forprosjekt for å utvikle utstillinga, området rundt Ringeby Stavkirke og Ringeby Prestegard – Masterplan.

Avdeling 7 Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Besøka i 2018 har vore om lag som 2017. Avdelinga har hatt betre besøk av grupper og ein auke i enkeltbesøkande. Samstundes har avdelinga lagt vekt på å få skuleklasser til å vitja samlinga.

Arrangement

I 2018 arrangerte avdelinga ei markering av 8. mai i samarbeid med Gudbrandsdal Forsvarsforening. Veneforeininga har og hatt fleire arrangement i 2018

Skuleformidling

Samlinga hadde i 2018 3 skuleklasser frå Nord-Fron og Sør-Fron, samt Vinstra vdg. Skule med til saman 185 elevar. Desse fekk eit godt tilrettelagt opplegg med fokus på lokale tilhøve under krigen.

Utstillingar

- Det har vore den faste store basisutstillinga om 2 verdskrig og 1612. Basisutstillinga har vorte noko fornya.
- Veneforeininga har opna temautstilling om Mørebataljonen., og arbeidet fortsett i 2019.
- Utstillinga Kess på Grini har fått ein fast plass i lokala.

Målgrupper

Skuleklassar er høgt prioritert og får gratis opplegg. Avdelinga ser det som særskilt viktig å formidle historia til born og unge. Avdelinga var open gjennom sommar-sesongen for turistbesøk og for grupper, samstundes har ein ope for grupper utanom sesongen, men da på bestilling. Marknadsføring gjennom Visit Lillehammer har gjeve ei meir målretta marknadsføring. Veneforeininga har marknadsført avdelinga i nokon grad. Besøket har auka, men har større potensiale.

Avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Pilegrimssenteret har eiga rapportering til RA/NPS, og ein syner difor til eigen årsrapport.

Avd 9. Bygningsvernrådsgjevar

Det har vore eit aktivt år med mange synfaringar med påfølgjande rapportskriving i heile ansvarsområdet (9 kommunar). Typisk formidling skjer ved personlege møte og rapportar. Arbeider saman med andre ved høve.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk Fjellmuseum gjennomførte som vanleg skuleopplegg haust, vinter og vår. Barske Glæder med vekt på friluftsliv og naturmangfald for 5. klasse. Elles gjennomfører vi faste opplegg for 2. 3. og 4. klasse i Vågå og Lom. Steinalderopplegg for 2. klasse, bronsealderopplegg for 3. klasse knytt til bronsealderfunna og jernalder for 4. klasse.

Vi besøker skulane, og har opplegg for dei, om det er ynskjeleg, men dei fleste kjem hit til museet.

Gjennom heile året, unntatt i sommarmånadane, har det vore arrangert «torsdagskveld» på fjellmuseet med foredrag av ymse slag. Desse har vore godt besøkt, og har vorte ein suksess. Arrangementa trekkjer nye lokale gjester til huset, og er med på å gje fjellsenteret god lokal forankring.

I november gjennomførte vi Lom skifestival, arrangert for 4. gong. Dette vart ein suksess i dei nye lokala våre, med omtrent 160 deltakarar frå heile Norge.

Skuleformidling

Vikingdagane blir arrangert av Sør-Fron kommune kvar haust på Dale-Gudbrands Gard. Museet har ein del av opplegget der alle 6. klassene i Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron får prøve seg som arkeologar og grave etter glasperler og kopiar av jernalderfunn. Opplegget går over to dagar, og museet hadde to tilsette med på arrangementet desse dagane i tillegg til arkeologen Hildegunn Ruset, som var engasjert for å vera med.

5 Inkludering og mangfald

Som IA bedrift har vi handlingsplan for å hindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. I staben med fast tilsette har vi god fordeling i alder av menn/kvinner. Vi møter alle med eit ope sinn.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Otta bergverksenter har eit tett samarbeid med Sel bibliotek, avdeling Otta, kommunen og skuleverket i Sel. Her møter vi mange ulike brukarar, også fleire av dei mange flyktningane som er brukarar av biblioteket.

Avdeling 2. Lom Bygdamuseum og Lom Stavkyrkjesenter

Lom Bygdamuseum samarbeider med Friviljugsentralen i Lom, Lom kommune, husflidslag og andre lag og foreiningar om ulike arrangement gjennom året. Dette gjeld til dømes sommaraktivitetar, aktivitetsveke for barn og julemarknad.

Vi har årleg eit formidlingsopplegg med vaksenopplæringa og flyktningetenesta i Lom og Skjåk. I år fekk om lag 70 elevar ved vaksenopplæringa vere med på bakst, spikking og tradisjonelle leikar. Dei fekk og omvising både på bygdamuseet og fjellsenteret.

Museet ligg i eit friluftsområde som er mykje brukt av lokalbefolkninga, skule, barnehage og aldersheim, samt turistar frå inn- og utland. Vi ynskjer at alle skal kjenne seg velkomne, og at dei skal kjenne at dei blir involverte og engasjerte.

Dementgruppa i kommunen bruker Lomstunet som eit turmål, og husa og utstillingar som ein aktivitet.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Lesja bygdemuseum har eit stort nettverk av friviljuge og samarbeidspartar som på ulike måtar er med i drifta av museet. Vi prøver gjennom året å inkludere ulike grupper av besøkande og friviljuge på tvers av kommunegrensar, alder, kjønn og religion.

Våre samarbeidspartar er med på å skape eit breitt spekter av aktivitetar og kunnskap, noko som er med på å auke kvaliteten på formidling av kultur, immateriell kulturarv og naturen i regionen.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Vi ynskjer å vere lett tilgjengelege for enkeltpersonar og grupper, både lokale og dei som er busette utanfor vårt distrikt. Arkivet har avtale om språkpraksisplass for innvandrарar i kommunen. Dette har vi tidlegare hatt stor glede og nytte av. Mange innvandrарar sit inne med personlege eigenskapar og mykje fagkunnskap som vi kan dra nytte av. For tida er det ingen aktuelle brukarar av dette tilbodet.

Vi er og opne for praksisplass i samarbeid med NAV. Vi arbeider medvite for å ha samarbeid med lag og organisasjonar, både av privat og offentleg karakter. Dette styrkar både arkivavdelinga og dei vi samarbeider med. Dette har resultert i auka engasjement på fleire frontar.

Avdeling 5B. Opplandsarkivet Dombås

Arkivet er eit tilbod til alle, men det viser seg at brukarane i stor grad er eldre personar med lokal bakgrunn som tradisjonelt er opptekne av historie og lokale forhold. Det er derfor eit klart behov for å informere om tilbodet til innflyttarar og yngre grupper av personer som ein når i liten grad. I 2018 var det gjennom kontakt med ungdomsskule og vidaregåande skule besøk av eit par skuleklasser.

Avdeling 5C Opplandsarkivet i Vågå

Vi vil ha eit tilbod for alle uansett kjønn, alder og geografisk tilhøyring. Vi har låg terskel for besøk, men ser at vi har eit stort potensiale når det gjeld å gjere oss kjendt blant eit breiare spekter av brukargrupper. Dette er noko vi ynskjer å arbeide for å få til.

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet i midt- og sørdalen

Arkivet er ope for alle, og arkivaren kjem og gjerne på besøk for dokumentasjon eller samtale. Han jobbar særskilt mot elevane i vgs.

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringe bu (Midtdalsarkivet)

Arkivet skal vera eit tilbod til alle, både til lokalbefolkninga, innflyttarar og turistar. Det skal vera ein låg terskel for å besøke arkivet, og ein bør fortsette arbeidet med å gjere Midtdalsarkivet kjent i regionen.

Avdeling 6. Ringe bu Stavkirkeutstilling

Avdelinga har eit godt samarbeid med eigarstiftinga. Vi ynskjer å få til betre skuletilbod i samband med utstillinga, fornye utstillinga og betre den digitale formidlinga.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal krigsminnesamling har eit samarbeid med eigarstiftinga. Det blir arbeidd for å få eit betre skuletilbod og nå fleire. Fleire friviljuge organisasjonar har besøkt/lagt møte til avdelinga med tilhøyrande omvising. I 2018 har og Ringe bu læringsssenter vore på besøk. Avdelinga er universelt utforma.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand har hatt fleire turar for skuleklasser, samt Ringe bu Læringsssenter, og har lagt opp og gjennomført fleire vandringar med ulike brukargrupper. Avdelinga samarbeider med Ringe bu kommune og læringsssenter om multikulti i samanheng med Pilegrimsledens dag.

Ein syner og til årsrapport frå Pilegrimssenter Dale-Gudbrand.

Vi har eit eige vigsla heilag rom der pilegrimar og besøkande kan få ro og tid til refleksjon. Arbeidet med renovering er godt i gong i samarbeid med eigar og Den Norske Kyrkje.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk fjellmuseum har eit godt samarbeid med flyktingetenesta i dei omkringliggende kommunane og har fleire besøk gjennom året.

6 Universell utforming

Gudbrandsdalsmusea er IA-bedrift og har handlingsplan for tilrettelegging ved behov, og der det er mogeleg, også for arbeidsplassar, og enkel adkomst for publikum. **Samt** universell tilpassing der det er mogeleg.

Marknadsføring

Heimesida følgjar dei krav som er gjevne med omsyn til universell utforming. Skilt og anna trykt informasjon fylgjer også dei krava som blir stilt.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Er lokalisert saman med Sel bibliotek, Avdeling Otta. Lokala ligg i 2. høgda i Johan Nygårdsgate 17a. Utstillinga har universell utforming med trapp og heis. Magasinet ved Sel rådhus er universelt utforma med tilgang via rampe og heis.

Avdeling 2 Lom Bygdamuseum og Stavkyrkjesenteret.

Friluftsmuseet er ope for alle, men bygningane og øvre del av området (setra og husmannsplassen) er i bratt lende. Bygningane er ikkje lagt til rette for universell utforming, men ein kan bruke laus rampe for å koma inn. Stavkyrkjesenteret har universell tilgang. Kontora våre ved Norsk fjellsenter er universelt utforma.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Det nye museumsbygget er utforma etter dei gjeldane krava til universell utforming. Det har gjort det enklare for alle besøkande å besøke museet, i og med at toalett og utstillingar har vorte tilgjengelege på ein betre måte enn tidligare.

Museet har som friluftsmuseum, med ei samling hus frå 1700- og 1800-tallet, fysiske utfordringar som vanskeleg let seg kombinere med universell utforming. Men så langt det er forsvarleg med omsyn til det antikvariske, blir det gjort tilretteleggingar.

Det har vore gjort tiltak for å betre åtkomsten til utstillingar inne på sjølve museumsområdet der det er mogleg. Det er mellom anna laga ny rampe inn i låven der det er temporære utstillingar, og det har blitt tilrettelagt med gangveggar ned til det nye utstillingsmagasinet. Det er òg sett inn ny trapp i Kornmagasinet (2017) som gjer det enklare for eldre å sjå utstillingane vi har i 2. etasje. Vi har ramper som kan setjast opp ved behov.

Avdeling 4 Jutulheimen bygdamuseum

Alle som kjem innom Jutulheimen er likeverdige og skal bli handsama på like bra vis uansett kjønn, legning, etnisitet, status eller anna. Alle er gjester hjå oss.

Jutulheimen har ei bygningsmasse med antikvariske bygg som ikkje er universelt utforma, men det utvendige anlegget er lett tilgjengeleg. Vi har ei rullerampe som kan bli sett inntil svalgangane ved Sundstugu og Øystugu. Dette gjer det lettare å koma inn for dei med særskilte behov.

Blessomstallen som nå står midt i tunet, fungerer som amfi/scene i tunet er fullført. Dette gjer at våre arrangement som treng/brukar scena er godt tilgjengeleg for alle i tunet.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Vi har heile tida for auge at personar som av ulike årsaker treng tilpassing for å kunne nytte seg av våre tilbod, vert tekne hand om. Det gjeld tilgangen reint fysisk, samt tekniske hjelpemiddel. Det krev av og til litt ekstra innsats frå oss, men det gjer vi med glede.

Ettersom avdelinga er samlokalisert med folkebiblioteket, er det lett tilgang til lokal litteratur, kontor- og arkivlokala. Dei besøkande har og enkel tilgang til eit studiesenter.

Avdeling 5 B: Opplandsarkivet Dombås

Avdelinga som deler lokale med folkebiblioteket på Dombås, ligg på bakkeplan og er lett tilgjengeleg for alle tenkjelege brukargrupper. Kontor og magasin ligg på same plan og gjer det svært enkelt å flytte arkiv inn og ut frå magasinet.

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå og 5D: folkemusikkarkivet

Vi har universell utforming og god tilgang til våre lokale i Ullinsvin.

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet Sør- og Midt-Gudbrandsdal

Her er det universell utforming til det nye kontoret

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Det er universell utforming i heile lokalet med enkel tilgang til arkivet for alle. Det er heis opp til andre etasje, der kontoret og studierommet er. Vi har eiga vareheis opp frå arkivet i kjellaren.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Ettersom utstillinga er i freda antikvarisk hus, er utstillinga ikkje universelt tilgjengeleg.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal krigsminnesamling er universelt utforma.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Diverre er ein lokalisert i ein bygning det er vanskeleg å gjera inngrep i for å få tilrettelagt bruken for alle. Rullestolrampe er tilgjengeleg ved behov. Eige heilag rom er universelt utforma.

Pilegrimsleden er ikkje universelt utforma, men delar av strekninga/alternative strekningar kan ein bruke med hjulgåande framkomstmiddel.

Avdeling 9. Bygningsvernrådgienevar

Alle som brukar tenesta får i utgangspunktet lik behandling uavhengig av objekt eller eigen status. Eigar er den som styrer eventuelle restaureringsprosjekt. Resultatet av eit slik prosjekt vil naturlegvis variere ut frå eiga interesse og evne. Vi pratar fram mangfald, framfor å velje enklaste veg. Kontor og møtelokale på Lesja er universelt utforma.

Avdeling 10 Norsk Fjellmuseum

Museet er tilpassa rullestolbrukarar, og det er heis opp til utstillingslokale og administrasjon i 2. etasje. Dei nye publikumsareala er også universelt utforma.

Avdeling 11. Gardsbutikk

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Diverre er ein lokalisert i ein bygning det er vanskeleg å gjera inngrep i for å få tilrettelagt bruken, men ei rampe kan brukast for å koma inn/ut.

7 Likestilling

Som IA bedrift har vi handlingsplan for å forhindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. I staben med fast tilsette og vikarar har vi god fordeling menn/kvinner/alder, dvs. 8 kvinner og 11 menn. I styret er det 3 kvinner og 4 menn, fyrste vararepresentantar er 4 kvinner og 3 menn.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivet sine medarbeidarar og friviljuge er svært medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine spørsmål, tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Tillit og respekt er og viktig for å kunne få tilgang til arkiv og informasjon som våre gjestar har kjennskap til og gje alle ei positiv oppleving.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga er, som ein del av Gudbrandsdalsmusea, medviten om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Dei tilsette likeså.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medviten om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Samstundes har senteret som motto: Respektfulle møte mellom menneske med ulikt livsyn og tru.

Avdeling 11. Gardsbutikk

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen.

8 Immateriell kulturarv (IKA)

Gudbrandsdalsmusea legg stor vekt på bruk av munnleg tradisjon og direkte kunnskaps-overføring av lokal kulturarv i møte mellom menneske. Her er den immaterielle kulturarven knytt opp mot handlingsboren kunnskap og vidareføring av lokale tradisjonar.

- Vi har eit stort mangfald av ulike lokale tradisjonsberarar som blir involverte i vårt arbeid gjennom året.

- I og med at vi har folke-musikkarkiv for heile Gudbrandsdalen, er vi i ei særstilling når det gjeld arbeid med lokale tradisjonar innan musikk og dans som immaterielle uttrykk.

- I tillegg jobbar vi med bruk av digitale media for formidling.

- Direktøren er styremedlem i Seksjon for Immateriell Kulturarv i Norges Museumsforbund, og prøver å styrke arbeidet med IKA ved musea.

Biletet er frå basisutstillinga «Villreinjagarane kjem» Her syner museet fram dei fleire tusen år gamle fangst-tradisjonane i Gudbrandsdalen som framleis er i hevd, sjølv om teknologien har forandra seg.

Avdeling 2. Lom bygdamuseum

Vi har fleire skuleklassar på omvising i Presthaugen kvart år. Både vår og haust har vi hatt skuleopplegg med tema korn og vatning. Her har skulebarn fått teke del i heile årets arbeidsoppgåver knytt til dette.

På slåttedagen i sommar fekk barn og vaksne prøve seg på tradisjonell slått, binde kornband og å hesje.

Elles har vi sett fokus på immateriell kulturarv gjennom ei rekke andre aktivitetar, til dømes tradisjonsbakst, slått, dans og gamle leiker i samband med ei rekke arrangement, særskilt i sommarsesongen.

Kvart år held Lom bygdekvinnelag og skulen bondebryllaup i Glømsdalstugu på museet.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Immateriell kulturarv står sentralt i formidlinga ved bygdemuset i Lesja. Demonstrasjon av tradisjonshandverk og bakst er ein del av det daglege tilbodet i sommarsesongen. Vi har aktivitetar ein gong i veka heile sommaren der barn og unge kan prøve dei ulike teknikkane. Dette er mogeleg ved eit godt samarbeid med aktive friviljuge i lokalsamfunnet.

Gjennom sesongbaserte og faste utstillingar har vi fokus på ulike former for immateriell kulturarv. Sentralt her står villrein og fangsttradisjonar knytt til den.

Avdeling 4 Jutulheimen bygdamuseum

Den immaterielle kulturarven har vorte formidla aktivt gjennom det daglege arbeidet og vore ein viktig faktor innan ulike tema i 2018. Gjennom sommarsesongen har det mellom anna vore fortalt om tradisjonar, levesett, historie, prat om tru/overtru, sosiale omgangsformer og skikkar.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivansvarleg og medhjelparar har ved fleire høve teke initiativ til samtaler med historieinteresserte personar for å få dokumentert vår gamle kultur. Tanken er å kunne formidle dette stoffet vidare som skriftleg presentasjon og/eller opptak. Resultatet av dette kjem ofte til uttrykk i Skjåk Historielag sitt årsskrift og ved lydbandopptak. Dei mange lydbandopptaka avdelinga har inneheld også ein kulturarv med sterke innslag av lokal historie og musikk.

Avdeling 5D og E: Folkemusikkarkiva i Nord-, Midt – og Sør- Gudbrandsdalen

Immateriell kulturarv er særskilt i fokus ved folkemusikkarkiva, både med dokumentasjon av utøvarar og formidling i praksis.

Avdeling 9. Bygningsvernrådgevar

Vi jobbar med IKA gjennom vår dokumentasjon av eldre byggeskikk, materialbruk, lokale tradisjonar og utøving av ulike handverk. Det er viktig for oss å arbeide saman med andre handverkerar og på den måten setta tradisjonsoverføring i fokus.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk Fjellmuseum er spesielt oppteke av å ta vare på handverkstradisjonar og teknikkar knytt til dei arkeologiske fonnfonna frå området her.

9 Nettverk vi er med i

Regional industriregistrator er med i nasjonalt nettverk for bergverksmuseum, og regionale interessegrupper for bergverk.

Direktøren er med i Virke sitt nettverk for museumsdirektører. Ho er styreleiar for Museumsforum i Oppland, var styreleiar/rådsleiar for Norsk Lokalhistorisk Institutt, som i 2017 vart fusjonert med Nasjonalbiblioteket, styreleiar i Gudbrandsdal Historielag/Dølaringen, er sekretær for NMF seksjon for immateriell kulturarv og rådsleiar for Nansenskolen. Dette gjev tilgang til gode faglege nettverk, regionalt og nasjonalt.

Avdeling 1b. Otta bergverkssenter

Det er søkt Norsk bergverksmuseum, Kongsberg, om å vere vertsskap for Bergverksseminaret 2019

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Avdelingsleiar er med i cruisenettverket, som er eit prosjekt støtta av Innovasjon Norge og med aktørar innan reiseliv og næringsliv i kommunane Rauma, Lesja og Dovre. Avdelingsleiar er med i Virkes reislivsnettverk for museum, der ho representerer heile museet.

Avdeling 5A Opplandsarkivet Skjåk

Eit godt nettverk er viktig for å kunne gjere eit godt arbeid med elles små ressursar. Derfor har god kontakt med dei andre avdelingane og sekretariatet i Opplandsarkivet ved vårsamlingar, haustsamlingar, studieturar og reine fagdagar. Det har også sist år vist seg i mindre, men viktige lokale samarbeidsmøter med registrerings-faglege tema: ASTA, Primus og skanning. Det er og viktig å halde ved like kontaktar med kommunen og lokale lag og organisasjonar.

Avdeling 5 B: Opplandsarkivet Dombås

Nært samarbeid med dei andre arkivavdelingane gjennom fagdagar om arkiv/ASTA og foto/skanning/Primus. Samlingar i Opplandsarkivet vår og haust (inkludert studietur til Berlin i november) med erfaringsutveksling. Samarbeid med lokale historielag (Dovre og Lesja), Arkeologisk forum i Lesja og Dovre og Dovre og Lesja krigsminnesamling. Arkivleiar deltok på hausten i Landskonferanse for foto på Lillehammer.

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå

Vi har god kontakt og samarbeid med dei andre avdelingane i Gudbrandsdalsmusea og Opplandsarkivet, for eksempel til hjelp med Primus og Asta. Elles har vi godt samarbeid med kommunen, lag og foreiningar, og andre.

Avdeling 5 D/E: Folkemusikkarkivet Nord-, Sør- og Midt-Gudbrandsdal

Vi er med i nettverket Opplandsarkivet og nettverk for folkemusikkarkiv.

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringebru (Midtdalsarkivet)

Det er god kontakt og samarbeid med dei andre arkivavdelingane i Gudbrandsdalsmusea og Opplandsarkivet. Elles samarbeider vi og med historielaga.

Avdeling 6. Ringebru Stavkirkeutstilling

Avdelinga har eit nært samarbeid med Kulturhistorisk Museum i Oslo, Stiftelsen Ringebru Prestegard og andre interessegrupper knytt til drifta av garden. Vi ser i større grad samanhengen mellom dei to stavkyrkjeavdelingane våre og formidlinga av kunnskap om stavkyrkjer og kyrkjeliv i landet.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga er medlem av Krigshistoriske museum gjennom museumsorganisasjonen ICOM. Samarbeidet med eigarstyret og veneforeininga er sentralt i vårt nettverk.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Vi er med i ei rekke nettverk og har i 2018 vore aktiv i alle desse. Gjennom jamne møte i Pilegrimsforumet, der alle 6 regionale senter, Nidaros Pilegrimsgård og Nasjonalt Pilegrimssenter deltek, har ein kome fram til gode tiltak som bidreg til å oppfylle målsettingane som er gjevne frå styresmaktene og utveksle kompetanse og erfaringar. Internasjonalt er avdelinga med i Green pilgrimage nettverket, og ho medlem i organisasjonen «St Olav ways» – Europeiske kulturveier.

Vi er med i «Pilegrimsfellesskapet St Olav». Tilbydernettverket som vi har etablert for vårt ansvarsområde, møtest jamt for å sjå på moglegheit for utvikling.

Gjennom Visit Lillehammer og Nasjonalparkriket har avdelinga eit marknadsføringsnettverk. Fleire overnattingsstader er med i nettverksmedlemskapet i Visit lillehammer.

I tillegg har Pilegrimssenteret nært samarbeid med alle aktørane innanfor pilegrimssatsinga, medrekna kommunane, historielag, Ringebru Rotary, Oppland fylkeskommune mfl., og nyter godt av fagleg kompetanse i Gudbrandsdalsmusea.

I 2018 har avdelingsleiar delteke i nettverk for pilegrimsleder i Europa og halde fleire foredrag i dei forskjellige nettverka. Avdelinga er også aktivt med i Midt-Gudbrandsdal Næringsforening.

Avdeling 9 Bygningsvernrådsgjevar

Vi er med i nettverk for bygningsvernrådsgjevarar i Oppland saman med Oppland fylkeskommune, nasjonalt kulturlandsskapsnettverk, og Bygningsvernnettverk for tradisjonshandverk og bygningsvern (Handverksnett og Byggnettverk er slege saman).

Avdeling 10 Norsk Fjellmuseum

I samband med vårt arbeid med naturhistorie har vi god kontakt med SNO, Fjellstyret, Villreinsenteret, Nasjonalparkforvaltarar og annan kompetanse innan natur- og kulturarv. Dette er særleg viktig for vårt arbeid i Norsk Fjellmuseum og Lesja, men elles for heile regionmuseet sitt virke.

Avdeling 11. Gardsbutikk

Avdelinga er aktivt med i Midt-Gudbrandsdal Næringsforeing og har godt samarbeid med Gudbrandsdalsmat AS

Årsrapport Avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrand sjå eige vedlegg

I og med at vi driftar avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrands Gard som del av museet, har vi lagt inn separat årsrapport for denne avdelinga. Gudbrandsdalsmusea har nynorsk skriftlege språkform, medan pilegrimssenteret har bokmål.

B Personale ved Gudbrandsdalsmusea i 2018

HMS arbeid

Vi er medlem i arbeidsgjevarorganisasjonen Virke og har hovudoverenskomst gjennom dei. I tillegg har vi personalhandbok som regulerer mykje av det daglege for personalet. Vi har rutinar for varslings og ruspolicy, som ligg i personalhandboka.

Museet er medlem i Gudbrandsdal Bedriftshelsetjeneste/Frisk, og vi har god kommunikasjon med dei ved behov, m.a. med arbeidsplassvurdering ved nye kontor.

GM er IA-bedrift. Vi har i 2018 hatt ein praksisplass gjennom NAV i ein periode av året, elles har vi hatt god kommunikasjon med NAV i samband med sjukmeldingar og arbeidsavklaring ved behov.

Søren Hald er verneombod, og det er årleg drøftingsmøte med gjennomgang av vernearbeid og sjukefråvær Det er meldt inn 2 avvik, av dei er det eine avslutta, og for det andre ventar vi på svar frå ein leverandør.

Det var som vanleg ein HMS-dag for heile staben den 22. januar, tema var IA handlingsplan, ROS-analyse/sikringsplanarbeidet, vernerunde, plan for fagdaga, ICOM-etiske retningslinjer, gjennomgang av Facebook-sida, sosiale media og vårt arbeid, inkl. redaktøransvar.

Det er bestemt at det er nok med vernerunde annakvart år, dvs. at i 2018 hadde vernerunde. HMS er også tema ved årleg personalsamtale på hausten. Elles blir arbeidsmiljø og vurdering av tiltak drøfta gjennom året ved behov. Avtalen om IA-bedrifter vart avvikla i samband med ny IA-avtale med partane i arbeidslivet.

GM er medlem i KLP pensjon og har personalforsikringa der.

Faste stillingar 19 (17) med vikarar:

Benedicte Friis Furulund, 100 %, avdelingsleiar Lesja Bygdemuseum, leiar for marknadsarbeidet og heimesider.

Elisabeth Holshagen, avdelingsleiar i 100 % i Jutulheimen og ansvarleg for skulefor-midlinga, slutta i juni. Ny avdelingsleiar er **Kristin Akslen Hagen** i 50 % fast stilling og **Eirik Haugen** i 50 % fast stilling med ansvar for formidling og drift i Jutulheimen samt registrering av gjenstandar.

Hilde Eggen, 50 % , arkivleiar Midtdalsarkivet, sjukmeldt til ho slutta i juni, vikar **Kjersti Tidemansen** jobba ut september. Da vart stillinga utlyst internt, og **Tom Willy Rustad** vart ny arkivleiar i 20 % og **Oddleiv Ringlund** arkivassistent/registrator i 60 %.

Håvard Syse, 100 %, bygningsvernrådsgjevar og ansvarleg for det antikvariske arbeidet ved friluftsmusea.

Kjell R. Voldheim, 40 %, industriregistrator, avdelingsleiar bergverkssenteret.

Kristin Akslen Hagen, 50 % folkemusikkarkivar folkemusikkarkivet for norddalen, vikar i permisjonstida var hhv Trond Ole Haug (30 %) og Tom Willy Rustad (20 %).

Ola Tovmo, 50 %, arkivleiar Dovre, avdelingsleiar Einbustugu

Per Gunnar Hagelien, 100 %, senterleiar for pilegrimssenteret og avd.leiar for Dale-Gudbrands Gard, Ringebu Stavkykjeutstilling, Gudbrandsdal Krigsminnesamling og Gardsbutikk.

Stein Grjotheim, 20 %, arkivleiar Skjåk

Søren Hald, 100 %, gjenstandssamlingsansvarleg.

Thea Grobstok Dalen, 100 %, avdelingsleiar for museumsverksemda i Lom, spesialengasjement i 2017 for Norsk Fjellmuseum (samlingar og formidling, vikar for Presthaugen **Kjersti Strass** ut august, frå desember **Jørgen Hagen**).

Tom Willy Rustad 30 % arkivleiar folkemusikkarkivet sør- og midtdalen

Åse Andreassen, reinhaldar Hundorp

Torveig Dahl, 100 % direktør

Engasjement 8 (13)

Agne Prakevice, engasjement serveringshjelp kafédrift Lesja Bygdemuseum

Azimi Azadullah, drift, Dale-Gudbrands gard

Ellen Sørungard Syse, engasjement, prosjektleiar Villreinløypa

Kjersti Tidemansen, engasjement forprosjekt Nordherad

Nils Teigen, vedlikehald, vatningsprosjekt, Lom

Rita Ryviken, kafedrift Lesja Bygdemuseum

Stig Pettersen, engasjement prosjekt DNT foto samling

Svein Stuen, vaktmeister Lesja Bygdemuseum

Sommartilsette 10 (8)

Avdeling 2 Lom

Julie Garmo, tunvert

Ingrid Glimsdal Øverli, tunvert

Åse Marie Mundal, tunvert

Avdeling 3 Lesja

Johan G. Hole, omvisar, sesongtilsett

Karoline Nilsen, omvisar, sesongtilsett

Marta G. Berstad omvisar, sesongtilsett **Andrea Vorkinn,** omvisar, sesongtilsett

Avdeling 7 Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Britt Kejo (Juni – August), omvisar

Avdeling 1/8/11 Dale-GudbrandsGard/Pilegrimssentret/ Gardsbutikk

John Sigurd og Julie Holtesmo (Juni – August)

Friviljuge i arkiva 5 (8)

Hans Skamsar, Skjåk

Svein Peder Wassæther, Skjåk

Sylfest Lykre, Skjåk

Tore J. Odden, Skjåk

Gunnar Ottosen, Vågå

Til saman 42 (2017: 43) personar har hatt arbeidsplassen sin ved museet i 2018 – og har gjort ein stor innsats!

Godt fortalt er vel bevart!

Kontaktinfo Gudbrandsdalsmusea

Telefon 926 12 830 (adm.)

Epost post@gudbrandsdalsmusea.no

Postadresse Hundorpgeilen 12, 2647 Sør-Fron (adm)

Heimeside gudbrandsdalsmusea.no

Facebook gudbrandsdalsmusea.no

For kontakt med avdelingar, sjå heimesidene